

KERKENBELEIDSPLAN GEMEENTE STEKENE

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2025

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	5
2. FICHE PER KERKGEBOUW	7
2.1. Heilig Kruiskerk in Stekene	7
2.1.1. Identificatie.....	7
2.1.2. Beschrijving.....	8
2.1.3. Situering van de H.Kruiskerk in zijn ruimtelijke omgeving.....	27
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	27
2.2. Sint-Jacobus Kemzeke	37
2.2.1. Identificatie.....	37
2.2.2. Beschrijving.....	38
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	43
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	45
2.3. Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	48
2.3.1. Identificatie.....	48
2.3.2. Beschrijving.....	50
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	72
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	73
2.4. Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	75
2.4.1. Identificatie.....	75
2.4.2. Beschrijving.....	76
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	81
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	81
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE	86

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	86
3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	89
BESLUIT.....	104

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Stekene:

- Heilig Kruiskerk: Kerkstraat 2, 9190 Stekene.
- St. Jacobuskerk Kemzeke: Molenstraat 2, 9190 Stekene-Kemzeke
- Kerk Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat: Hellestraat 188a, 9190 Stekene
- Kerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai: Koebrugstraat 2, 9190 Stekene

Dit kerkenbeleidsplan kwam tot stand na consultatie van volgende kerkfabrieken:

- Kerkfabriek H. Kruis Stekene
- Kerkfabriek St. Jacobuskerk Kemzeke
- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat
- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai

Aan het opstellen van dit kerkenbeleidsplan gingen volgende vergaderingen vooraf:

- Publicatie van het goedgekeurde eerste kerkenbeleidsplan in september 2017.
- Voorstelling en bespreking van het Pastoraal plan 2025-2031 op 20 en 27 november 2025.
- Overleg toekomstvisie met de kerkfabriek OLV Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai (Stekene) op 14 april 2025.
- Overleg toekomstvisie met de kerkfabriek OLV van Bijstand Hellestraat op 3 maart 2025.
- Overleg toekomstvisie met de kerkfabriek Sint-Jacobus Kemzeke tijdens de vergadering het Centraal Kerkbestuur op 31 maart en de vergadering van 28 april 2025.
- Kerkfabriek H. Kruis Stekene op 25 februari 2025.
- Centraal Kerkbestuur Stekene op 31 maart 2025.

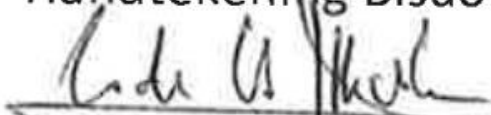
Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Stekene, het centraal kerkbestuur van Stekene, de vier kerkfabrieken van Stekene en de parochieploeg Heilige Helena Sint-Gillis-Waas en Stekene.

Het werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van bisdom Gent op 16 mei 2025
- door de gemeenteraad van de gemeente Stekene op datum.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening Bisdom Gent

PARCUM vzw Abdij van Park 7 - 3001 Leuven - www.parcum.be - info@parcum.be
Platform Toekomst Parochiekerken - Bischoffsheimlaan 1-8 - 1000 Brussel - www.toekomstparochiekerken.be - 02 207 54 49

Handtekening gemeente Stekene

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Situering van de kerken ten opzichte van elkaar

Stekene telt vier gewijde kerken. In de H.Kruiskerk van Stekene worden nog weekenddiensten georganiseerd op zaterdagavond evenals tweemaandelijks doopvieringen, uitvaarten, huwelijken, communievieringen en gebedsdiensten. In de Sint-Jacobuskerk in Kemzeke en in deze van OLV Onbevlekt ontvangen van Klein-Sinaai gaat minstens éénmaal per maand een gebedsdienst door. Naast de Heilig Kruiskerk zijn ook de kerken van OLV van Bijstand in Stekene-Hellestraat, Sint-Jacobus in Kemzeke en OLV-Onbevlekt Ontvangen in Klein-Sinaai beschikbaar voor uitvaarten en huwelijken. En, bij bijzondere gelegenheden, eucharistievieringen.

Tabel 1.1: overzicht van liturgische vieringen in de kerken van Stekene

VIERINGEN	H.Kruis Stekene	OLV Bijstand Hellestraat	OLV Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	Sint-Jacobus Kemzeke
Eucharistie	X	(X)	(X)	(X)
Dopen	X			
Uitvaarten	X	X	X	X
Huwelijken	X	X	X	X
Gebedsdiensten	X	X	X	X
Eerste communie	X			
Plechtige comm.	X			

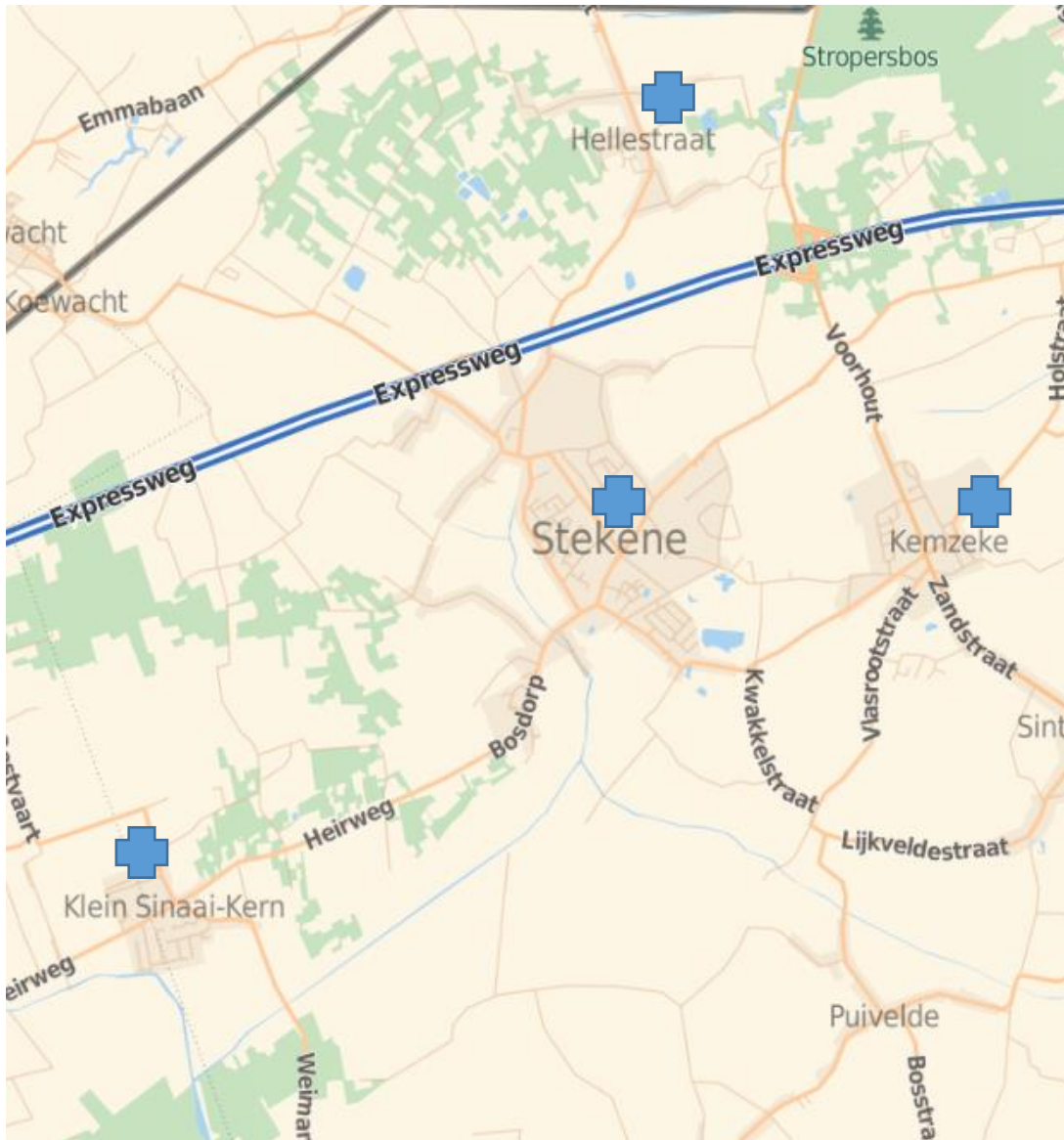
(X) Bij speciale gelegenheden

Stekene kan beschouwd worden als een vierkant met zijden van ongeveer 10 km. Er is een geografische spreiding van de kerkgebouwen. De kerk in de Hellestraat is meest noordelijk gelegen, vlakbij de Nederlandse grens. Ze is via de weg vlot toegankelijk vanuit het centrum met de wagen of de fiets. De afstand tussen deze kerk en de H.Kruiskerk in het centrum bedraagt ongeveer 5 km. Hierbij moet de E34 wel gepasseerd worden via een brug (wagen) of tunnel (fiets).

De kerk van Klein-Sinaai is de meest westelijk kerk van Stekene. De parochie aldaar grenst in het westen aan de buurgemeente Moerbeke-Waas. Opnieuw bedraagt de afstand tot de H.Kruiskerk ongeveer 5 km. Er stellen zich geen problemen wat bereikbaarheid vanuit het centrum betreft. Voor de fietsers is er een oude spoorwegzate als rustige verbindingsweg, met verlichting 's avonds. Met de wagen kan de kerk vlot bereikt worden via de Brugse Heirweg.

De drie andere kerken van Stekene liggen op ongeveer 3 tot 5 km van de centrumkerk Heilig Kruis. De kerk van Stekene-Centrum is vlot bereikbaar vanuit Kemzeke en Klein-Sinaai met de auto of met het openbaar vervoer via respectievelijk Drieschouwen of de Bormte en de buslijn naar Moerbeke. Er zijn ook mogelijkheden met de fiets via de aangelegde fietspaden. De kerk van de Hellestraat is moeilijker bereikbaar met het openbaar vervoer, vooral tijdens het weekend. Kemzeke grenst aan de buurgemeente St.-Gillis-Waas in het oosten en het

zuiden en is de meest centraal gelegen kerk in de parochie Heilige Helena die de 8 kerken van Stekene en Sint-Gillis-Waas omvat.

Figuur 1.1: situering van de kerken op het grondgebied van Stekene.

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Heilig Kruiskerk in Stekene

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.1: Heilig Kruiskerk aan de markt van Stekene.

2.1.1. Identificatie

Heilig Kruiskerk Stekene

Referentietype: parochiekerken (incl. decanale kerken, hulpkerken).

Referentiestijl: gotiek & romaans

Plaats: Stekene (gemeente in het arrondissement St.-Niklaas)

Straat en nummer: Kerkstraat 2 – 9190 Stekene – Provincie Oost-Vlaanderen

Kerktype: basiliek

Torentype: kruisingstoren

Profiel: Gotische parochiekerk met romaanse restanten.

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Sint-Niklaas
- Parochie: H.Kruis Stekene behorend tot de Parochie Heilige Helena Sint-Gillis-Waas en Stekene

Eigenaar: Gemeente Stekene

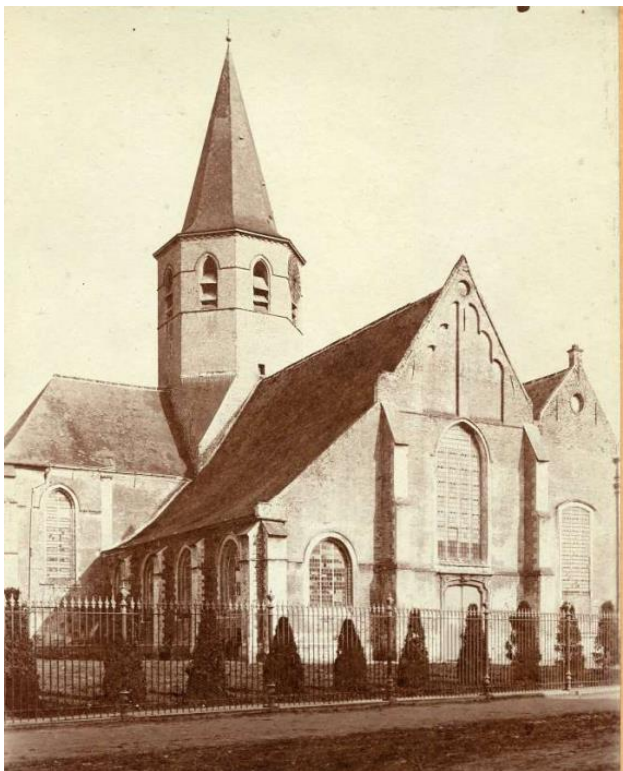
Beschermingsstatus

Beschermd monument met subjectnummer OO001681 (datum besluit 18 september 1981; publicatie van het besluit op 5 februari 1982).

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Rond 1200 zou er al een kerk geweest zijn. Omstreeks 1220 zou een nieuwe kerk gebouwd zijn, waarschijnlijk romaans, voor 1500 gelovigen. In 1548 werd de kerk vergroot met drie koren en twee kruisbeuken, goed voor ongeveer 2350 gelovigen. In de loop der eeuwen, werden veel wijzigingen aangebracht en verbouwingen uitgevoerd. In 1897 en 1898 onderging de kerk een grondige verbouwing, een uitbreiding en een restauratie. De kerk werd ook 9 meter verlengd. De architect was Julius Goethals.

De foto links toont de H.Kruiskerk zoals ze was vóór de grote verbouwing die in 1897-98 werd uitgevoerd onder leiding van architect Julius Goethals. In tegenstelling tot de huidige situatie had de westelijke gevel geen symmetrisch karakter.

De H.Kruiskerk van Stekene is vastgesteld als bouwkundig erfgoed *Parochiekerk Heilig Kruis* sedert 5 oktober 2009. De H.Kruiskerk wordt vermeld onder referentie 253 Stekene van het *Besluit van de administrateur-generaal houdende de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed*. De Parochiekerk Heilig Kruis Stekene heeft een ID R 15459 en Lambertcoördinaten (127081.195 210828.301).

Figuur 2.1.2: de westkant van de kerk vóór 1897

De H.Kruiskerk maakt deel uit van de bescherming als stads- of dorpsgezicht intrinsiek *dorpskern Stekene* (parochiekerk Heilig Kruis en gietijzeren neogotische pomp met omgeving). De bescherming is geldig sedert 18 september 1981. Zie bijgevoegd plan in figuur 2 voor een situatieschets.

Figuur 2.1.3: beschermd dorpsgezicht intrinsiek *dorpskern Stekene*.

Hierbij een overzicht van werken die de Kerkfabriek Heilig Kruis Stekene sedert 1985 uitvoerde om de degelijke staat van het kerkgebouw te verzekeren, om het kerkgebouw toegankelijk te houden, om de kerk aan te passen aan de noden van de evoluerende liturgie, om religieuze cultuurhistorische waarden te ontsluiten en om activiteiten te faciliteren die het kerkgebouw het karakter geven van ontmoetingsplaats voor alle inwoners van Stekene.

Relaties met organisaties, personen, families en gebeurtenissen

Relaties met organisaties

- ✓ Gebruiker: parochie H.Kruis Stekene.
- ✓ Gemeentebestuur Stekene
- ✓ Bisdom Gent
- ✓ Heemkundige Kring d'Euzie
- ✓ Kunstkring Artificium
- ✓ Parochieploeg Heilige Helena

Relaties met personen

Goethals Jules (1855-1918): vanaf 1897 vergroting en grondige restauratie in de oorspronkelijke stijl.

Bronnen en publicaties

- Annaert FJ. Stekene en zijne kerk. Gent, Drukkerij A. Siffer 1898 (facsimile).
- Deleu H. Beheersplan Onroerend Erfgoed Heilig Kruiskerk Stekene 2022: 206 pagina's
- d'Euzie, Tijdschrift van de Heemkundige Kring van Stekene 1998; 17 (1-2): 160 pagina's (uitgave volledig gewijd aan de H.Kruiskerk van Stekene).
- Parochiekerk Heilig Kruis (ID: 15459), in: Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed, <https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/relict/15459>.
- Vandeputte, O., 2007, *Gids voor Vlaanderen: Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Tielt: Lannoo.

b) Architecturale mogelijkheden

Gebouw binnen

Voor het grondplan van de kerk wordt verwezen naar figuur 3. Voor zijaanzichten van de kerk wordt verwezen naar figuren 4 en 11.

Figuur 2.1.4: grondplan van de H.Kruiskerk Stekene.

De binnenruimte van de H.Kruiskerk vormt één geheel. Wat grootte betreft, voldoet de kerk aan de behoeften van de parochiale gemeenschap.

De kerk heeft een verwarmingsinstallatie op aardgas met circulatie van warme lucht via ondergrondse kanalen en roosters ter hoogte van de zij-ingangen. Er is sanitair (ruim toilet) en waterleiding in de sacristie. Er zijn geen keukenfaciliteiten aanwezig.

In 2015 werd een alarminstallatie aangebracht waardoor de kerk overdag toegankelijk is, momenteel tot aan de zij-ingangen, waarvan één (noordkant) als Mariakapel werd ingericht. Deze kapelruimte werd herschilderd in 2015. Ze heeft het voordeel van goed verlucht te zijn,

waardoor roetaanslag van brandende kaarsen wordt vermeden. De zijbeuken en het hoogaltaar liggen in de duidelijk afgebakende beveiligde zone.

De kerk heeft, naast een hoofdingang aan de westzijde, ook een zij-ingang langs de zuidzijde (terug open gesteld in 2015). De zijportaal aan de noordzijde kan ontgrendeld worden bij manifestaties waarbij de kerk volledig bezet is. Er zijn twee kleinere ingangen aan de sacristie: één aan de marktkant (zuidzijde) en één aan de oostzijde. Geen enkele van de publieke ingangen levert problemen op voor andersvaliden. In de kerk zelf worden treden via hellingen overbrugd. Met de hoofdingang meegerekend zijn er vier uitgangen die dienst kunnen doen bij dringende evacuaties.

De toren is 41 m hoog. Er hangen drie klokken in van respectievelijk 1900 kg, 1200 kg en 600 kg. De binnenmuren van de toren zijn beschilderd met vier wapens: in het oosten het schild van Paus Pius XII, in het noorden het schild van Bisschop Calewaert, in het westen het oude wapenschild van Stekene en in het zuiden dat van Vlaanderen. Onder de schilden zien we de steunen van de kruisribben die bewerkt zijn tot kereltjes die de bezoekers in de gaten houden. Deze kunstwerkjes zijn waarschijnlijk de oudste beeldhouwwerkjes die in Stekene bewaard worden.

Figuur 2.1.5: zuidgevel van de H.Kruiskerk Stekene (kant markt).

Het waardevol interieur van de H.Kruiskerk omvat stukken zoals hieronder aangegeven.

- 'De zoete naam Jezus': gerestaureerd schilderij 'de zoete naam Jezus': de compositie wordt in verband gebracht met de eigenheid van Rubens' werken, met een duidelijke plaats voor de wereldse en kerkelijke overheden. Het werk kreeg een plaats aan de noordmuur in het hoogkoor.

Figuur2.1.6: *Zoete Naam Jezus* en *Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart* na restauratie.

- 'Maria Tenhemelopneming': gerestaureerd schilderij in samenwerking met de kunstkring 'Artificium'. Plechtig ingehuldigd op OLV-Hemelvaart in 2015.
- Biechtstoelen: de oudste, daterend van 1742 (Scheldebarok; geschonken door Pastoor N. Ligiers) bevindt zich in de kruisbeuk aan de kant van de markt. De biechtstoel aan de overzijde dateert van 1793 (empirestijl).

Figuur 2.1.7: biechtstoel van Pastoor N. Ligiers.

- Fundatiesteen: hierin bepaalt Dierick Wilssone, waarschijnlijk als pastoor in 1407, dat hij een jaarlijkse gift doet aan armen die behoren tot zijn familie en vrienden.

Figuur 2.1.8: fundatiesteen van Pastoor D. Wilssone (1407).

- Vloeren: het oudste loopvlak, bestaande uit aangestampte leem, behoort tot de eerste kerk (1000-1200). Deze vloer ligt 60 cm onder de huidige vloer. Rond 1220 werd in de nieuwe kerk een vloer gelegd van rode gebakken vierkante tegels. Bij de grote verbouwing in 1548, werd een nieuwe vloer gelegd in rode paneersteen, ongeveer 25 cm onder de huidige vloer. De huidige vloer in blauwe arduin, dateert van 1897.
- Orgel: het huidige romantische orgel is reeds het vierde in de H.Kruiskerk. Het werd door de firma Schyven uit Elsene geplaatst in 1909 (zoon François Schyven) en telt 1450 pijpen.
- Hoogaltaar: neogotisch altaar uit 1898, toegewijd aan het H.Kruis, en uitgevoerd volgens het plan van J. Goethals uit Aalst. Goethals was tevens de architect van de restauratie- en vergrotingswerken van de H.Kruiskerk in 1898. Het retabel verbeeldt de geschiedenis van het H.Kruis. Op het koperen tabernakel staan de vier evangelisten gesymboliseerd, samen met het Lam Gods en de pelikaan van het Heilig Bloed. Het altaar wordt bekroond met het beeld van de H. Andreas, sinds meer dan een eeuw de beschermheilige van de parochie.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.9: hoogaltaar.

Figuur 2.1.10: doopvont.

- Preekstoel: in 1847 maakte I.J. Bouwens uit Mechelen het ontwerp voor deze preekstoel. Die werd in 1853 geplaatst. De beelden zijn gemaakt door J. Tuerlinckx. J. Van Vlierberghe uit Stekene nam het schrijnwerk voor zijn rekening. De ontwerper zorgde voor het marmer. Het tafereel stelt de intocht voor van keizer Herakleios in Jeruzalem, onder het waakzaam oog van Zacharias, de patriarch van Jeruzalem.

Figuur 2.1.11: preekstoel.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

- Communiebank: van de hand van A. Nijs uit Temse. De bank werd afgewerkt in de periode 1734-1743. Ze stelt bijbelse taferelen voor.
- Doopvont: met gesloten hekken beveiligd en vernieuwd in 2015.
- Gedenksteen: in het hoogkoor rust een gedenksteen van 1781. Hierin staan de namen van de pastoors vanaf 1464 tot 1911.

- Een nieuw altaar werd geïnstalleerd op 30 oktober 2016. Het is sober ontworpen uit marmer met reliëf, geplaatst op een trede van arduinblokken.

Figuur 2.1.12: nieuw altaar met trede.

Figuur 2.1.13: westgevel H.Kruiskerk Stekene.

c) Bouwfysische toestand

1985-1986

- ✓ **Herstelling en onderhoudswerken**, uitgevoerd door PVBA HERMAN HEYLEN.

1992-1993

- ✓ **Vernieuwen elektrische installatie**, uitgevoerd door NV TEVEAN en CLOCK-O-MATIC (installatie bediening klokken en uurwerken).
- ✓ **Vernieuwen verwarmingsinstallatie**, uitgevoerd door BELTHERM.
- ✓ **Ondergrondse kanalen voor verwarming**, uitgevoerd PVBA HERMAN HEYLEN. Uitgevoerd gelijktijdig met het vernieuwen van de verwarmingsinstallatie.

1995-1998

- ✓ **Restauratie buitengevels en ramen**, uitgevoerd door NV BRUXELMAN EN ZOON.

2000

- ✓ **Schilderen interieur van de kerk.**

2014

- ✓ **Isoleren ondergrondse kanalen**, uitgevoerd door BOUWMEESTER DE CLERCQ (bouwwerken) en NV ROSENBERG (PU isolatie).
- ✓ **Installatie van automatisch klokkensysteem** door de firma CLOC-O-MATIC in 2014

2015

- ✓ **Schilderwerken voor inrichting Mariakapel** in de noordelijke zij-ingang.
- ✓ **Dringende herstelling dakconstructie binnenzijde schip** op drie plaatsen.
- ✓ Installatie van het **restaureerde schilderij van de Hemelvaart van Maria** aan het Maria altaar.
- ✓ In gebruik nemen van de **alarminstallatie** met **camerabewaking**.

2017

- ✓ **Verlichtingsarmaturen en lampen**, vervangen van alle verlichtingsarmaturen en vervangen van gloeilampen door LED-lampen door de firma AAVES.
- ✓ **Nieuwe kleerkasten** in de sacristie en **bergplaats kaarsen** aan hoofdingang in 2017.

2018

- ✓ Aankoop van het huidige elektronisch Viscount orgel met drie klavieren en voetklavier. De bijhorende versterking werd geplaatst achter het altaar. De draadloze transmissie werd in 2025 vervangen door een kabelverbinding.

2018 tot 2025: grondige restauratie van toren, daken, afwatering en gewelven

- ✓ **Behandeling dossier.** In 2007 besliste de kerkfabriek om de daken e.a. te herstellen op basis van het verslag van Monumentenwacht. Op verzoek van de gemeente werd dit werk opgenomen voor 2011 en 2012 in het meerjarenplan. Een dossier werd opgemaakt in 2013 en in januari 2014 administratief goedgekeurd door het Agentschap Onroerend Erfgoed. De restauratie werd opgenomen in de gemeentelijke begroting van 2017. Het oorspronkelijke dossier werd begroot op 606,257,90 €.
- ✓ **Fase I** van de grondige restauratie zijnde volledige vernieuwing van het dak van de kerktoren in 2018-2019. Deze restauratie werd bekostigd door de gemeente Stekene, ten bedrage van 20% van de totaalpremie.
- ✓ **Noodherstellingswerken** aan de daken en afwatering van de kerk met een extra premie exterieur van de Vlaamse Gemeenschap in 2020. Bedrag aangevraagde en toegekende premie 25.000 €.
- ✓ **Bezoek van Minister Matthias Diependaele** op 1 december 2021 voor het officieel ter beschikking stellen van de restauratiepremie.
- ✓ **Start van fase II van de grondige restauratie van, daken, afwatering en gewelven vanaf 2022** na ter beschikking stellen van de restauratiepremie door de Vlaamse Gemeenschap.
- ✓ Vernieuwen van de **daken en dakkapellen van het schip** in 2023.
- ✓ Herstellen van de **binnenkant van de gewelven, verstevigingswerken aan de gewelven** en reinigen van de **bovenkant van de gewelven** van het schip van juni 2023 tot november 2023.
- ✓ Installatie van **loopbruggen** boven de gewelven van het schip in 2024.
- ✓ Vernieuwen van de **dakvlakken, smeedwerk en afwatering van de koren** in 2024.
- ✓ Vernieuwen van de **dakvlakken van de traveeën** in 2024.
- ✓ Installatie van **loopbruggen** boven de gewelven van de koren in 2024-2025.
- ✓ Indienen van het **Post Interventie Dossier (PID)** van fase II in de maand maart van 2025.

2021

- ✓ **Installatie beeldschermen en camera in de altaarzone** door Luc De Paepe in 2021
- ✓ Installatie van **WiFi in de kerk** in 2021.

2022

- ✓ **Opmaak van een beheersplan** door Architect Hugo Deleu in 2022 met een aangevraagde premie van de Vlaamse Gemeenschap.

2024

- ✓ Installatie van een AED-toestel op de muur aan de marktzijde van de kerk.

2025

- ✓ Aanvraag en toekenning van premie voor bijkomende restauratiewerken (Fase III) van de daken en afwatering aan de **zuiderbeuk en de sacristie** in 2024.
- ✓ Start en uitvoering van **fase III** van de restauratie in 2025.

2025

- ✓ Restauratie van de beschadigde statie II van de kruisweg door Salvartes en terugplaatsen van de **gerestaureerde statie II** na **schilderwerken** aan de beschadigde muur aan de marktzijde in maart 2025.
- ✓ Installatie van het **gerestaureerde schilderij van de kruisdood van Christus** in de kerk in samenwerking met kunstkring Artificium en Heemkundige Kring d'Euzie op 15 juni 2025.

Beleidsperiode 2026-2031

In het Pastoraal Plan (2026-2031) wordt aandacht gevraagd voor een aantal materiële aspecten.

- ✓ **Verwarming:** *'Als parochie willen we aandacht hebben voor de klimaatuitdagingen waarmee wij worden geconfronteerd. Dit gaat van zorg- en spaarzaam omspringen met verwarming'* (einde citaat). Verwarmen van een monumentaal kerkgebouw als de Heilig Kruiskerk is geen sinecure. In de nabije toekomst moet onderzocht worden welke mogelijkheden er zijn om op de verwarming met aardgas te besparen, zonder het comfort van de kerkgangers te schaden.
- ✓ **Sanitair:** in de kerk is één toilet aanwezig. Deze situatie is onverantwoord wanneer een talrijk publiek aanwezig is in de kerk. In overleg met het Agentschap Onroerend Erfgoed en de gemeente Stekene moet uitgekeken worden naar bouwkundige mogelijkheden in het kerkgebouw of faciliteiten in de onmiddellijke omgeving van het kerkgebouw.

Gebouw buiten

Gebaseerd op verslagen van Monumentenzorg (2019, 2018, 2015, 2012, 2009 en 2006).

De restauratie van ramen en de gevels werd beëindigd in 1998. Daardoor zijn ramen en gevels nog in goede staat. Doorgaand verkeer blijft op ongeveer 50m afstand, waardoor de directe roetaanslag minimaal blijft op de zandsteen van de ramen en de hoeken. De glasramen zijn nog intact.

Er werd in 2013 een dossier ingediend voor de restauratie van daken, gebinten, dakgoten en toren. De subsidie werd toegekend in januari 2014, maar het ter beschikking stellen van het geld liet op zich wachten. Deze restauratie is hoognodig zoals uit de verslagen van Monumentenwacht en de eigen observaties kan worden opgemaakt. De aanpak van het dak, de dakkapellen en het gebinte van de toren werd steeds dringender in 2017, zoals uit bijgevoegde foto's blijkt (figuur 12a en b).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

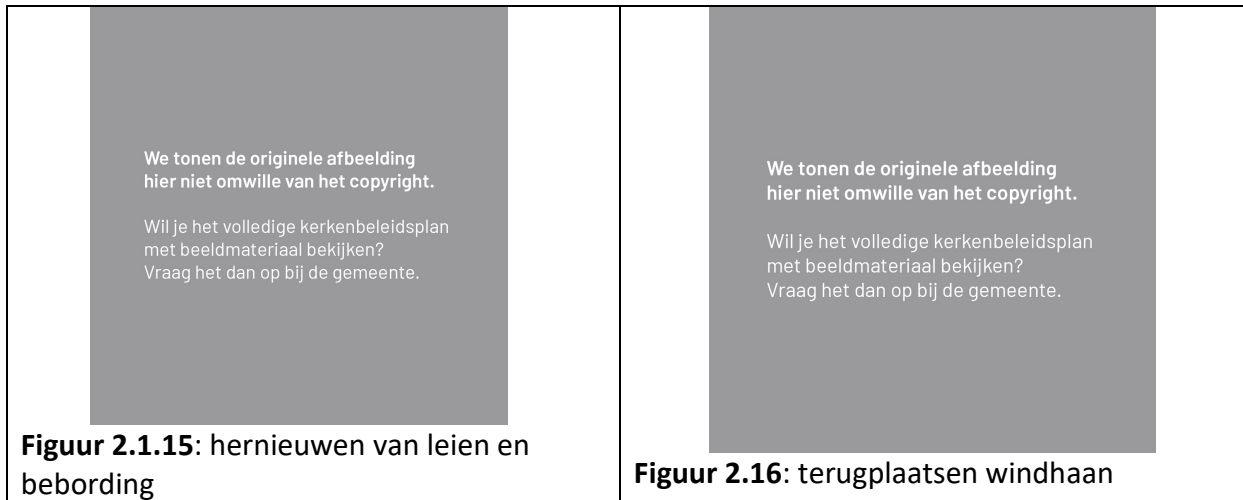
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.14 a en b: buiten en binnenzijde van de dakkapel aan de zuidwest kant van de toren.

De zuidwestelijke dakkapel op de torenspits was scheef gezakt en ter hoogte van de nok waren enkele leien weggevallen. Bij hevige wind konden de omliggende leien gemakkelijk afwaaien wat gevaar oplevert voor passanten. Zowel aan de buitenzijde (Figuur 14a) als aan de binnenzijde (figuur 14b) was de houten omlijsting van de deur zichtbaar aangetast. Het virtuele risico van loskomen van de volledige dakkapel aan de marktzijde bij stormwind leidde tot het verzoek aan de gemeente Stekene om met een voorafname van 20% (= deel gemeente Stekene van het globaal restauratiedossier) de vieringtoren te restaureren. Dat verzoek werd ingewilligd en leidde tot een verdere vlotte samenwerking met de burgemeester, het schepencollege en de gemeenteraad. De werken werden toegewezen

aan de firma De Vos uit Ninove en uitgevoerd in 2018-2019. De bebording van de leien aan de torenspits bleek in slechte staat, zodat het onderliggend hout volledig moest vervangen worden.

Op verschillende plaatsen was de dakbedekking beschadigd met voortschrijdende waterschade als gevolg. Er werden voorlopige herstellingen uitgevoerd aan het dakgebinte en waterafvoer van de dakgoten (2015).

Teneinde aan de instructies van Monumentenwacht tegemoet te komen, werd een extra premie exterieur aangevraagd ten bedrage van 25.000 € in 2019. Met de toegekende subsidie werden in maart 2020 noodherstellingen uitgevoerd.

Figuur 2.1.17: noodherstelling dak en waterafvoer.

Op 1 december 2021 kwam Minister Matthias Diependaele zelf het goede nieuws brengen van het ter beschikking stellen van de aangevraagd premie. De kostenberekening van de restauratie van daken, afwatering, gewelven en toebehoren dateerde van november 2013. De onvermijdelijke herberekening van de kosten en verdere beschadiging leidde tot een bedrag dat aanzienlijk hoger uitviel dan het aanvankelijk begrote. Een verhoging met 10% van de premie werd aangevraagd en toegestaan, dankzij het voorleggen van bewijzen van goed beheer. De aanbesteding gebeurde in het voorjaar van 2022 en in september 2022 werd de eerste werfvergadering georganiseerd met de firma De Vos uit Ninove, die opnieuw de werken toegewezen kreeg.

Figuur 2.1.18: bezoek van Minister Matthias Diependaele op 1 december 2021 met de kennisgeving van het ter beschikking stellen van de subsidie gelden van de Vlaamse Gemeenschap.

De werkzaamheden startten met de bouw van stellingen rondom de kerk in november 2022. De daken en dakgoten van het schip kwamen eerst aan bod, gevolgd door deze van de zijbeuk aan de noordzijde en de koren.

Figuur 2.1.19: het aanbrengen van nieuwe leien en bebording verliep niet steeds onder ideale weersomstandigheden.

Figuur 2.1.20: de dakgoten werden volledig vernieuwd in koper.

Gebouw binnen

Een automatisch systeem voor de klokken werd geïnstalleerd in 2014 (Clock-O-Matic).

Zoals reeds eerder vermeld werd een alarm geïnstalleerd om de toegankelijkheid van de kerk buiten de bewaakte zone overdag mogelijk te maken (2015). Deze installatie ging gepaard met een globaal sleutelplan waarin personen toegang krijgen tot het kerkgebouw in functie van hun verantwoordelijkheid. De alarminstallatie en camera's maken het dagelijks openstellen van het kerkgebouw mogelijk van 10u 's morgens tot 17u 's avonds.

De verwarming werkt op aardgas met circulatie van warme lucht via kanalen onder de vloer. Deze kanalen geven via roosters hun warme lucht af. Teneinde warmteverlies te beperken werden de schachten met een isolerende laag bekleed in 2015. Dat leidde tot een belangrijke verhoging van het rendement.

In 2016 werd een nieuw altaar uit marmer geïnstalleerd op een platform van arduinen blokken. Het concept van dit altaar is origineel en wordt in geen enkele andere kerk teruggevonden (figuur 10).

In 2017 werden alle gloeilampen van de kerkverlichting vervangen door LED lampen in nieuwe armaturen. De armaturen zijn zo geconstrueerd dat ze ook de gewelven belichten. De defecte noodverlichting werd eveneens hersteld t. Een aangepaste verlichting is

noodzakelijk om de kerk tegen aanvaardbare onkosten overdag open te houden en om de Heilig Kruiskerk voor meerdere doeleinden te gebruiken zoals aangegeven in de toekomstvisie.

In 2017 in de sacristie aanpassingswerken uitgevoerd. De vroegere kleerkast was moeilijk toegankelijk en werd vervangen door een inloopconstructie, met verlichting en beveiliging tegen opsluiten. Deze aanpassing garandeert betere bewaaromstandigheden voor historische liturgische gewaden. Er is tevens meer nuttige bergruimte beschikbaar gemaakt worden voor alle gewaden, met garantie voor optimale verluchting. Dezelfde restaurateur installeerde een bergkast met schuifdeur voor de kaarsen aan de hoofdingang.

Het originele Schyven orgel is aan een grondige restauratie toe. Het is niet meer functioneel. Alvorens een restauratie te overwegen dient een voorstudie te gebeuren om ingrepen en kostprijs te bepalen. In 2018 werd een Viscount orgel met drie klavieren aangekocht bij de firma Van De Moer uit Aalst. De geluidsversterking die aanvankelijk op het doksaal stond is verplaatst achter het altaar. Daardoor wordt vertraagde geluidswaergave voor organist en koor vermeden. In 2025 werd de draadloze verbinding vervangen door een kabelverbinding.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.21: Viscount orgel voor begeleiding van de diensten.

Om aan de hedendaagse situatie voor optimale communicatie te voldoen, werd WiFi in de kerk binnengebracht in 2021. De internet kabel werd langs de marktzijde in de sacristie binnengebracht. In de kerkruimte is WiFi beschikbaar via een draadverbinding. Deze WiFi maakt het mogelijk om beelden te tonen via de beeldschermen (bijvoorbeeld vieringen op

andere plaatsen). Omgekeerd is het ook mogelijk om vieringen in de Heilig Kruiskerk door te sturen met gebruik van de camera, opgesteld aan het hoofdaltaar.

Aanvankelijk was een beperkt opvoegen van de gewelven voorzien in het restauratieplan. Bij onderzoek bleek het echter noodzakelijk om de gewelven van het schip volledig aan een inspectie te onderwerpen. Op verschillende plaatsen werden de voegen versterkt en de bogen bijgewerkt. Deze restauratie van de gewelven nam 5 maanden in beslag (juni tot begin november 2023).

Figuur 2.1.22: een stellingvloer in het schip maakte een gedetailleerd onderzoek en restauratie van de gewelven mogelijk.

Figuur 2.1.23: bij het opvoegen moesten de gewelven onder spanning gehouden worden.

Boven de gewelven werden nieuwe loopbruggen geplaatst omdat het betreden van de smalle bestaande loopbruggen zonder leuning te gevaarlijk werd. Deze werken werden voltooid in 2024-2025.

Figuur 2.1.24:
loopbruggen boven
de gewelven van
het schip.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Voor de restauratie van de daken en afwatering van zijbeuk aan de markzijde werd een nieuwe premie aangevraagd en toegekend in oktober 2024 met de nieuwe verdeelsleutel 60% Vlaamse Gemeenschap, 40% gemeente Stekene. Door het bewijzen van goed onderhoud geldt voor deze premie de verhouding 70% Vlaamse Gemeenschap en 30% gemeente Stekene. Deze werken moeten beëindigd zijn in juli 2025.

Figuur 2.1.25 a en b: een gebroken dwarsbalk aan de oostzijde van het schip werd voorlopig hersteld (a). Er werden eveneens in september 2015 voorlopige verstevigingen aangebracht aan doorzakkende dwarsbalken aan de noordoostelijke zijde van het schip (b).

Figuur 2.1.26 a en b: de meest dringende herstellingen aan de dakgoten bij de achteringang van de sacristie (a) en het hoogkoor (b) werden uitgevoerd.

2.1.3. Situering van de H.Kruiskerk in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 2.1.27: situering van de H. Kruiskerk ten opzichte van de omgeving.

De H.Kruiskerk van Stekene is centraal gelegen in de gemeente. Zoals eerder al vermeld maakt zij deel uit van het beschermd dorpsgezicht. Gemeentehuis, lagere en middelbare scholen en gildenhuis bevinden zich op wandelafstand. De markt grenst aan de H.Kruiskerk. Op de markt is er parkeergelegeneheid, maar ten zuidwesten van de kerk bevindt zich een ruime parking, waar vrij kan geparkeerd worden.

De gemeentelijke begraafplaats bevindt zich op 300m ten noorden van de kerk. Ze is vlot bereikbaar via de Kerkstraat en de Frans Van Brusselstraat.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De H.Kruiskerk heeft op de eerste plaats een functie als gebouw waarin erediensten plaatsgrijpen. Daarnaast zijn er publieke nevenactiviteiten. Onderstaande tabel geeft een overzicht.

Tabel 2.1.1.: liturgische vieringen en nevenactiviteiten

Liturgische vieringen	Aantal in cijfers 2024	Regulier gebruik
Wekelijkse eucharistieviering op zaterdagavond 18u (tussen, 120 en 350 aanwezigen per viering)	52	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dagelijks geopend ✓ Wekelijks eucharistie Maandelijks drink na dienst voor overledenen
Eucharistieviering op kerstavond (150 aanwezigen in 2024)	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Doopsel 2 x per maand

Eucharistievieringen op liturgische feestdagen (tussen 120 en 200 aanwezigen)		Vormselvieringen ✓ Eerste communievieringen Tentoonstellingen d'Euzie ✓ Samenwerking met scholen ✓ Samenwerking met culturele verenigingen ✓ Samenwerking met Gemeente
Uitvaarten	31	
Doopvieringen (per viering 40-70 aanwezigen)	67	
Huwelijken	2	
Gebedsdiensten (wijkmissen, Christus Koning, oudejaarsavond)	7	
Vormselvieringen (60 vormelingen in 2025)	2	
Eerste communievieringen (72 eerste communicanten in 2025)	4	
Eucharistieviering op Witte Donderdag	om de 2 jaar in Stekene en in Sint-Gillis-Waas	
Kruisweg op Goede Vrijdag	om de 2 jaar in Stekene en in Sint-Gillis-Waas	
Publieke nevenactiviteiten (2021-2025)		
Activiteit	Aantal participanten	Toelichting
Arte Amanti op 7 november 2021	250 aanwezigen	Luna De Mol viool, Samuel Van De Velde
Lichteffecten naar aanleiding van 800 jaar H.Kruiskerk in Stekene 2021-2022	Meer dan 4000 bezoekers	De lichteffecten waren iedere dag toegankelijk van 10u 's morgens tot 22u 's avonds van 17 december 2021 tot 17 januari 2022. De meeste bezoekers kwamen vanaf 16u.
Arte Amanti op 1 mei 2022	150 aanwezigen	Barbara Baltussen piano, David Poskin cello
Tentoonstelling: 50 jaar bouwkundige realisaties in de Waaslandhaven van 7 juli tot 15 augustus	Aantal bezoekers niet gekend	Organisatie Koninklijke Oudheidkundige Kring Waasland in samenwerking met Heemkundige Kring d'Euzie. Permanente tentoonstelling met toelichting door Herbert Smitz
Open Monumentendag op 8 september 2024	60 bezoekers van toren en gewelven	Open kerk met vrij bezoek en geleide bezoeken van het doksaal met Schyven orgel, loopbruggen boven de gewelven van het schip en klokkenhuis in de kerktoren
Trail 11.11.11. op 10 november 2024	725 passanten tussen 10u15 en 11u45	Trail = parcours af te leggen door lopers, fietsers en wandelaars door openbare gebouwen in

		Stekene.
Concert Harmonie 'de Ware Vrienden' op 26 januari 2025	320 aanwezigen	Dit concert gaat jaarlijks door in de H.Kruiskerk. In 2025 ging het om de 10 ^{de} uitgave.

Recente historiek

Liturgische en pastorale werking

Vanaf 1 september 2013 werd het aantal eucharistievieringen tijdens de weekends in de vier parochies van Stekene teruggebracht van vijf (Stekene Centrum (2), Kemzeke, Klein-Sinaai en Hellestraat) naar drie (twee in Stekene Centrum en één in Kemzeke). Sedert de benoeming van Pastoor Luc Mertens, zijn er twee hulppriesters en één pastoor (Kemzeke) weggefallen. In 2013 waren er nog religieuze gemeenschappen respectievelijk van de Broeders Hiëronimieten en van de Zusters van Maria. Beide gemeenschappen zijn ondertussen verhuisd, respectievelijk naar Sint-Niklaas en naar Nederbrakel. Het aantal eucharistievieringen werd in 2015 herleid tot één in Kemzeke op zaterdagavond en één in Stekene op zondagmorgen. De eucharistievieringen in de Hellestraat en Klein-Sinaai werden beperkt tot hooguit één per maand.

In september 2018 werd Pastoor Luc Mertens benoemd tot Pastoor in Maldegem. Voor het eerst in de geschiedenis had de gemeente Stekene geen residerende pastoor meer. Pastoor Marc Van Steen van Sint-Gillis-Waas werd pastoor van de vier Stekense deelgemeenten. E.H. Paul Verschelden assisteerde als priester en nam een deel van de eucharistievieringen over. Een nieuwe regeling leidde tot het afschaffen van de eucharistieviering op zondag in Stekene en deze op zaterdagavond in Kemzeke. Er bleef nog één weekendviering over in Stekene op zaterdagavond. De eucharistievieringen in Kemzeke beperkten zich tot één per maand. De maanddiensten in de Hellestraat en Klein-Sinaai bleven behouden. Er werd een overkoepelende naam bedacht voor de vier parochies van Stekene en de vier parochies van Sint-Gillis-Waas: de Heilige Helena parochie.

Toen E.H. Paul Verschelden begin 2023 op rust ging en ook Pastoor Marc Van Steen eind december 2023 Stekene verliet, werd beroep gedaan op een dienstdoend priester .H. Herbert Vandersmissen, met ingang van januari 2024. Deze priester heeft een opdracht in het hoger onderwijs, woont in Gent en gaat enkel in de zaterdagse vieringen voor in de Heilig Kruiskerk tot Pinksteren 2025. Vanaf begin juni 2025 wordt een regeling voorzien vanuit de Dekenij Sint-Niklaas. De dagelijkse leiding van de parochie Heilige Helena berust bij Diaken Geert Schelfhout. Parochie assistenten Isabel Kindt en Lucrèce Ongenaert staan hem hierin bij.

In samenwerking met de plaatselijke scholen worden schoolbezoeken georganiseerd. Wanneer de Goede Week niet in de schoolvakantie valt, komen klassen van de school Toermalijn de kruisweg beleven in de kerk. Klassen van de plaatselijke humaniora van de Broederschool brengen een geleid bezoek aan de kerk. Er is een pastorale werking met de leerlingen van dezelfde Broederschool in het kader van het Jaar van de Hoop, waarbij maandelijks een kunstwerk wordt vervaardigd dat vervolgens in de kerk tentoongesteld wordt. Er is een intense catechese werking voor eerste communicanten, vormelingen en ouders van dopelingen.

Figuur 2.1.28: klassen Toermalijn op bezoek tijdens Goede Vrijdag voor het doorlopen van de kruisweg.

Figuur 2.1.29: foto kunstwerken leerlingen Broederschool Stekene.

Gebruik voor andere aangelegenheden – samenwerking met verenigingen

De kerk wordt elke dag opgesteld voor het ruime publiek van 10u tot 17u. Het publieke (niet door de alarminstallatie beveiligde deel) omvat de ruimte van de hoofdingang tot de altaarzone. Op die manier is het grootste deel van de kerk publiek toegankelijk tot en met het Mariakoor, waarin de eerder genoemde schilderijen hangen (Zoete Naam Jezus en OLV Hemelvaart).

De bezienswaardigheden van de kerk zijn geïnventariseerd in samenwerking met de lokale Heemkundige Kring d'Euzie. Bij elk van de voorwerpen of bezienswaardigheden staat een bord met uitleg.

In mei 2020 werd een erfgoedproject 'Kijk op de kerk' ingediend bij de Erfgoedcel Waasland met als doelstelling via thematische tentoonstellingen over religieus erfgoed een ruim publiek aan te trekken. Het project kreeg een bescheiden subsidie van de Erfgoedcel. Er werden drie tentoonstellingskasten aangekocht waarin gewaden en kerkschatten konden tentoongesteld worden. Met eigen middelen werden twee schermen en een camera aangekocht. Tijdens de openingsuren van de kerk loopt een diamontage over 800 jaar geschiedenis van het kerkgebouw en historische beelden van Stekene.

Figuur 2.1.30: thematische tentoonstelling rond Sinterklaas.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.31: Ark van Noah als realisatie van een Lego project

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.32: tijdens de openingsuren van de kerk loopt een beeldmontage over 800 jaar geschiedenis van het kerkgebouw op twee beeldschermen.

In de H.Kruiskerk bevinden zich twee gerestaureerde schilderijen: de Zoete Naam Jezus en de Hemelvaart van Maria. Voor deze realisaties zijn de vrucht van samenwerking met *Artificium*, een kunstkring die onder andere actieve conservering en restauratie van schilderijen uitvoert met vrijwilligers. In juni 2025 wordt een derde gerestaureerde schilderij in de kerk opgehangen met de kruisdood van Jezus geflankeerd door Petrus en Sint-Augustinus.

Tijdens de kerst- en nieuwjaar periode van 2021-2022 werden binnen en buiten de kerk lichtinstallaties gemonteerd om de aandacht te trekken op de Heilig Kruiskerk in het centrum van Stekene. De installatie werd geprogrammeerd om dynamische effecten te creëren. De lichteffecten waren gedurende 4 weken binnen en buiten te zien en trokken 4000 bezoekers.

Figuur 2.1.33: lichteffecten aan de buitenkant van de kerk in de kerst- en nieuwjaar periode van 2021-2022. Zicht op de effecten aan de marktzijde.

Figuur 2.1.34: lichteffecten binnenin de kerk tijdens de kerst- en nieuwjaar periode 2021-2022.

Jaarlijks grijpen er concerten en zangavonden plaats in de kerk. De plaatselijke harmonie en het Ruyscheveldekoor organiseren jaarlijks concerten in de kerk. Ook *Arte Amanti* concerteerde al tweemaal in de kerk. Tijdens de coronaperiode vergaderde de cultuurraad in de kerk, omdat de ruimte groot genoeg was om een veilige afstand te bewaren. Culturele verenigingen kunnen gebruik maken van de kerk voor activiteiten die passen in het religieus kader. In juni 2025 zal de prijsuitreiking van de d'Academie (Stekense Academie Beeld) in de Heilig Kruiskerk plaatsvinden. Meteen een mooie samenwerking, gezien de Academie zich naast de kerk bevindt in de Kerkstraat.

De Heilig Kruiskerk van Stekene is een plaats waar continu tijdelijke en vaste thematische tentoonstellingen worden georganiseerd. Er is een intense samenwerking met Heemkundige Kring d'Euzie. Het tentoonstellingslokaal van d'Euzie in het Oud Station in Stekene is beperkt in ruimte. Daarom worden geregeld duo-tentoonstellingen georganiseerd. Het kerkgebouw biedt mogelijkheid om aan 50 lopende meter illustraties op te hangen. Er werden daarvoor aangepaste haken aangekocht. Naar aanleiding van 40 jaar tijdschrift d'Euzie werden de 40 titelpagina's van het tijdschrift tentoongesteld met hulde aan illustratoren Ivo Dewulf en Boudewijn Dhondt. In een andere tentoonstelling werden plakaten met bijbelse taferelen in de kerk opgehangen, samen met foto's van kinderen in klaslokalen van zo'n 60 jaar geleden.

Figuur 2.1.35: tentoonstelling van bijbelse taferelen die zo'n 70 jaar geleden gebruikt werden in klaslokalen (Jezus bij de zieke dochter van Jäirus).

Andere voorbeelden van tentoonstellingen zijn 50 jaar Waaslandhaven (verwijzend naar inwoners van Stekene werkzaam in de haven), Lam Gods in glasraam en originele documenten die herinneren aan concentratiekampen afkomstig van wijlen Albert Van Hoeij, ex-krijgsgevangene.

Figuur 2.1.36:
tentoonstelling van
het Lam Gods in
glasraam door
Wannes De Ryck

In juni 2024 werden een aantal archiefstukken van de Abdij van Boudelo opgesteld in de kerk als permanente tentoonstelling. Voor het tonen van deze stukken werden 5 toonkasten ter beschikking gesteld, in samenwerking met Erfpunt Waasland en de gemeente Stekene.

Figuur 2.1.37:
permanente
tentoonstel-
ling met
voorwerpen
uit de Abdij
van Boudelo.

De jaarlijkse Open Monumentendag is een gelegenheid om delen van de kerk te laten zien die niet publiek toegankelijk zijn, zoals het doksaal, de bovenzijde van de gewelven en de toren.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.38: tijdens de Open Monumentendag op 8 september 2024 konden bezoekers voor het eerst op een veilig manier de bovenkant van de gewelven en de dakconstructie van het kerkship bezichtigen.

Jaarlijks wordt een 'Trail 11.11.11.' georganiseerd doorheen openbare gebouwen. Deelnemers passeren al lopend, wandelend of fietsend diverse gebouwen in het centrum van de gemeente. De Heilig Kruiskerk ligt ook op het parcours.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.1.39: tijdens de 11.11.11. trail op 10 november 2024 passeerden meer dan 700 bezoekers de Heilig Kruiskerk op anderhalf uur tijd.

In samenwerking met de gemeente Stekene en de plaatselijke Rode Kruis afdeling werd een AED-toestel geplaatst aan de muur langs de marktzijde.

Figuur 2.1.40: het AED-toestel is duidelijk zichtbaar op de muur aan de marktzijde.

2.2. Sint-Jacobus Kemzeke

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.2.1: Sint-Jacobuskerk in het Centrum van Kemzeke

2.2.1. Identificatie

Sint-Jacobuskerk Kemzeke

Referentietype: parochiekerk

Referentiestijl: gotiek (neo-gotiek)

Plaats: Kemzeke (deelgemeente van Stekene, in het arrondissement St.-Niklaas)

Straat en nummer: Molenstraat 2

Kerktype: pseudo-basiliek

Torentype: geveltoren met ingesnoerde naaldspits

Eigenaar: Gemeente Stekene

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Sint-Niklaas
- Parochie: Sint-Jacobus Kemzeke (Stekene)

Profiel

In 1156 kwam de parochie onder het patronaat van de Sint-Pietersabdij. In 1187 werden relieken van Sint-Jacobus door graaf Philip van de Elzas overhandigd. (zie: schilderij weergegeven in het hoofdaltaar)

Neogotische parochiekerk uit 1847 van architect J. De Somme-Servais met sacristie en een deel van het koor uit 1841.

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst

Beschermingsstatuut

Het kerkgebouw is niet beschermd als monument.

Het kerkplein is niet beschermd als dorpsgezicht.

Het kerkgebouw is opgenomen op de lijst van " Bouwkundige erfgoed van 09/11/2011 en is gekend als parochiekerk Sint-Jacobus , Molenstraat 2te 9190 Kemzeke met registratienummer R15522.

Het kerkgebouw is vermeld in het boek " Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen " provincie Oost-Vlaanderen – arrondissement Sint-Niklaas : parochiekerk Sint-Jacobus.

De kerk is erkend als een van de 18 Sint-Jacobuskerken door het Vlaams Genootschap van Santiago de Compostella.

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Bouwgeschiedenis en historische beschrijving parochiekerk Sint-Jacobus Kemzeke

1117 : Kemzeke wordt zelfstandige parochie – kerkwijding

1156 : De parochie Kemzeke komt onder patronaat van de Sint-Pietersabdij

1187: Relieken van Sint-Jacobus worden overhandigd

1566: Beeldenstorm

1568: Begin tachtigjarige oorlog

1583: Herwijding kerk

1752: Kerk door brand beschadigd

1767: Nieuwe blauwe arduinstenen vloer

1798: Boerenkrijg

1812: Kerk door brand beschadigd

1841: Kerk door brand beschadigd

1845: Toren van de kerk en hoogkoor ingestort

1847: Kerk herbouwd.

1857: Preekstoel en doksaal geplaatst.
1866: Hoofdaltaar geplaatst
1889: Sint-Sebastiaan altaar geplaatst
1943: Kerkklok weggehaald
1950: Nieuwe kerkklok gehangen
1966: Alle glasramen vernieuwd
1980: Klokken geautomatiseerd
1984: schilderwerken binnen in de kerk
2001, 2004, 2008: Proximus, Mobistar, en KPN plaatsen zendinstallaties in de toren
2017-2018 : Vernieuwen ledverlichting - schilderen binnenin kerkgebouw – nieuwe geluidsinstallatie – plaatsen nieuw marmeren altaar en ambo – plaatsen van glasraam “ Sint-Jacobus “ voorgevel.
2025- wegnemen deel zendinstallatie Orange

Korte beschrijving ...

De parochie Kemzeke werd in 1117 opgericht, los van de hoofdparochie Waasmunster. Het patronaat kwam in 1239 in handen van de Sint-Pietersabdij te Gent en van de bisschop van Doornik.

Van de Romaanse kerk is heden niets meer bewaard. Het huidige koor dateert uit de vijftiende eeuw, de benedenkerk is in 1847 gebouwd met architect J. De Somme-Servais, ter vervanging van de volledige ingestorte kerk. De sacristie van 1841 en een deel van het koor bleven bewaard.

De plattegrond beschrijft een driebeukige traploze kerk met ingebouwde toren langsheen de westzijde en polyonaal koor langsheen de oostzijde met rechthoekige sacristie tegen de noordwand.

Ruime pseudo-basilicale baksteen, bouw met koor van zandsteen. Vierkante toren met achtkantige luikamer en ingesnoerde naaldspits, markerende hoeklinsen en van gekantrechte zandsteen. Portaal in geprofileerde arduinen accolade-boogomlijsting met bekronende kruisbloem. benedenkerk van 6 travee van elkaar gescheiden door lisenen, ruime spitsboogvensters met waterlijstje.

Koor van één travee met driehoekige absis.

Neogotisch interieur met spitse scheibogen, rondzuilen met koolbladkapiteel en achtkantige sokkel, bakstenen kruisribbengewelven van 1887.

Het is een vrijstaand kerkgebouw sinds het verwijderen van het kerkhof in 1969.

Ten noordwesten van het kerkgebouw is een oorlogsgedenkteken geplaatst.

Relaties met organisaties, personen, families en gebeurtenissen

Relaties met organisaties

Gebruiker: parochiegemeenschap Sint-Jacobus Kemzeke ondersteund door het Gemengd Nobelkoor dat reeds 50-jaar de diensten ondersteund met vaste organisten op een oorspronkelijk Van Peteghem orgel.

Relaties met personen

HOOFDALTAAR – 1866

Het hoofdaltaar is neogotisch van stijl en werd in 1866 vervaardigd door De Preeter uit Antwerpen. Het werd geschonken door Mevr. Grart d’Affignies, geboren burggravin Louise de Moerman d’Harlebeke (*) aan wie de heerlijkheid “Voorhout” toebehoorde. Boven de beide deuren in het koor staan de initialen van deze familie: G.A. en M.H.. Boven op het hoofdaltaar pronkt Jacobus.

Bronnen en publicaties

BIBLIOGRAFIE H.JACOBUSKERK KEMZEKE

Frans De Potter en Jan Broeckaert.

Geschiedenis van de Gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen.
Derde reeks : arrondissement St-Nicolaas
Tweede deel : Kemseke
Drukkerij C. Annoot-Braeckman, Koornmarkt.
Gent 1878

Adolf Siret

Het Land van Waas - Drukkerij van J.Van Edom, Lieve Vrouwstraat 68 Sint-Nicolaas. 1870

Anthony Demey

Het Land Van Waas. - Tien eeuwen bouwkunst
Buitengewone uitgave 18 - D/1983/044/1

Willy Van Mele

Van Camiasacum tot Kemzeke 1117-1992

L.Vercruyssen

Kemzeke, mensen en dingen. - 1967

Overzicht Publikaties Heemkundige kring d'Euzie

Tijdschrift van de Heemkundige kring d'Euzie v.z.w. (Wettelijk depot: 3635/1983)

Jrg. 10 (1991)

284 HEYSE, Herman : *Kemzeke 875 jaar oud en nog steeds Kemzeke* p.2-5
Inleiding bij het 4de nummer jrg. 10.

Jaargang 13 (1994)

377 DE BRANT, Luc : *Het orgel van Stekene en Kemzeke* p.91-105
Historische ontwikkeling van het orgel. De restauratie van het Schyven-orgel te Stekene in 1994. Beschrijving van de De Prez-orgels te Kemzeke en te Klein-Sinaai.
Bijlage over orgelbouwers, Van Peteghem, De La Haye, De Rijckere en Schyven.

Jaargang 14 (1995)

400 VAN DRIESSCHE, Thomas : *De stichting van de parochie Kemzeke door afsplitsing van Waasmunster in 1173*
p.102-121
Overname uit het tijdschrift van de Heemkring "Het Sireentje" van Waasmunster
jrg. 19. Over de oprichting van Kemzeke als zelfstandige parochie.
408 DE BRANT, Guy : *Herinneringen aan het einde van W.O. II te Kemzeke* p.193-200
Uittreksel uit het dagboek van Cyriel Van Brussel en foto's van Janvier Cornelis.
De klokkenroof en de bevrijding van Kemzeke.

Jaargang 25 (2006)

737 DE BRANT, Luc :
De kerktoeren van Kemzeke : de ramp van 21 augustus 1845 p. 90-100
Over het instorten van de kerktoeren van Kemzeke in 1845 en de voedselschaarste in die periode.

Jaargang 26 (2007)

- 779 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (1). p. 34-37
Over de Sint-Jakob vereering te Kemzeke.
- 793 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (2). p. 66-75
Over de Sint-Jakob vereering te Kemzeke.
- 800 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (3). p. 113-117
Over de Sint-Jakob vereering te Kemzeke.

Jaargang 27 (2008)

- 806 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (slot). p. 2 - 12
Over de Sint-Jakob vereering te Kemzeke.
- 831 TIREZ, Luc : *Visitatieverslag van Kemzeke anno 1611 door Karel Maes, bisschop van Gent*. p. 98 – 102
Visitatieverslag van bisschop Karel Maes over de parochie Kemzeke. Michael Bausaert was op dat moment pastoor.

Jaargang 29 (2010)

- 902 BUYSE, John : *Op Jakobskerkenpad van Antwerpen naar Kemzeke*. p.85-86
Het Vlaams Genootschap van Santiago de Compostella bestaat 25 jaar. Voor deze gelegenheid wandelde het genootschap langs de 18 Sint-Jakobskerken in Vlaanderen. Op 6 juli 2010 was zij te gast in Kemzeke.

Jaargang 30 (2011)

- 929 VAN DOOREN, Georges : *De pastorij te Kemzeke*. p.46-50
Historiek van de pastorij vanaf 1664 tot 2011.
- 950 TIREZ, Luc : *Bisschop Triest in Kemzeke en Klein-Sinaai*. p. 130-138
Een vertaling en een duiding van de visitatieverslagen van Antonius Triest zoals ze gepubliceerd werden door Michel Cloet.

Jaargang 33 (2014)

- 1037 TIREZ, Luc : *De kerk van Kemzeke in 1645* p. 34-40
Antoon Triest, bisschop van Gent stelde een vragenlijst op met 55 vragen. De lijst werd in Kemzeke ingevuld door pastoor Frans Van Bussecom.
- 1049 TIREZ, Luc : *De Kemzeekse kerkklokken in de 17de eeuw*. p. 75-76
De zoektocht en de moeilijkheden bij het installeren van een kerkklok.

b) Architecturale mogelijkheden

Hiervoor verwijzen we naar de het **Strategisch Plan Kemzeke** in deel 3 van dit kerkenbeleidsplan.

Het waardevolle interieur van de Sint-Jacobuskerk Kemzeke omvat stukken zoals hieronder aangegeven:

- Beeld van H. Jacobus: patroonheilige van deze kerk – neogotiek uit de 19^e eeuw
- Kruisweg: aangekocht in 1896
- Koorgestoelte:
- Reliekschrijn van de H. Jacobus
- Sacramentshuisje op OLV Altaar – 1672
- Hoofdaltaar: 1866
- Schilderij uit 1867 in het hoofdaltaar : overhandiging van de relieken in 1187
- Tabernakel
- Gesneden beeldwerk ‘De Nood Gods’

- Doopvont en Sint-Sebastiaanaltaar
- Kazuifels en Kerkvaandels
- Preekstoel uit 1857
- Obiit
- Doksaal uit 1857
- Orgel: Pieter Van Peteghem – oorspronkelijk uit 1747
- Nieuw orgel in 1881 door Joseph De Prez met de oorspronkelijke stukken
- Stichtingsoorkonde van de parochie 1117
- Archief: oudste stukken in Rijksarchief Gent dateren van eind 14^e – begin 15^e eeuw

c) Bouwfysische toestand

Figuur 2.2.2.: voor- en achterzijde van de Sint-Jacobuskerk in Kemzeke.

Hierbij willen we ons volledig laten leiden door het advies van Momumentenwacht, met name het inspectierapport van 2012 (referentie: 40880/2012/B), van 2015 (referentie: 40880/2015/B) en van 2023 (referentie: 40880/2023/B).

De aanbevelingen inzake toegankelijkheid, bereikbaarheid, veiligheid en instandhouding zijn onderverdeeld in:

- dringend uit te voeren
 - * Uitvoeren van het onderhoudsschilderwerk aan de windveren en de dakgoten.
 - * Grondig herstellen of vernieuwen van de dakkapellen op de toren.
 - * Vernieuwen van de dakluiken in de voet van de torenspits.
 - * Herstellen van de scheuren in de loodbekleding van de torenrondgang.
 - * Herstellen en behandelen tegen roest van het koorkruis.

b. op korte termijn uit te voeren

- * Vernieuwen van de oude afvoeren en bevestigingsbeugels.
- * Behandelen tegen roest van de stampijpen.
- * Behandelen tegen roest van de diefijzers en herstellen van de raamdorpels van de sacristie.
- * Behandelen tegen roest van de kerkraden en de klokkenstoel.
- * Vervangen van de gebroken ruitjes.
- * Beschermen tegen verdere verwerking van het raamwerk van de galmborden.
- * Herstellen van de beide schoorstenen.

c. op lange termijn uit te voeren

- * Vernieuwen van het oostelijk spant van de zuidelijke zijbeuk.
- * Herstellen van de muurafdekkingen van de steunberen aan de koorsluiting.

Voor een duurzaam onderhoud worden nog de volgende aanbevelingen opgenoemd:

- * Herstel van het voetpad.
- * Snoeien van de bomen aan de sacristie.
- * Regelmatig reinigen van de dakgoten.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Inleiding

Hoewel de Sint-Jacobus kerk van Kemzeke, net als 90% van alle kerken in Vlaanderen, centraal aanwezig is in het dorp zijn we ervan overtuigd dat de kerk een belangrijkere functie kan vervullen voor de gemeenschap dan dat zij vandaag doet. Door enkele ingrepen lijkt het ons mogelijk de kerk letterlijk en figuurlijk veel beter in de dorpsomgeving te integreren.

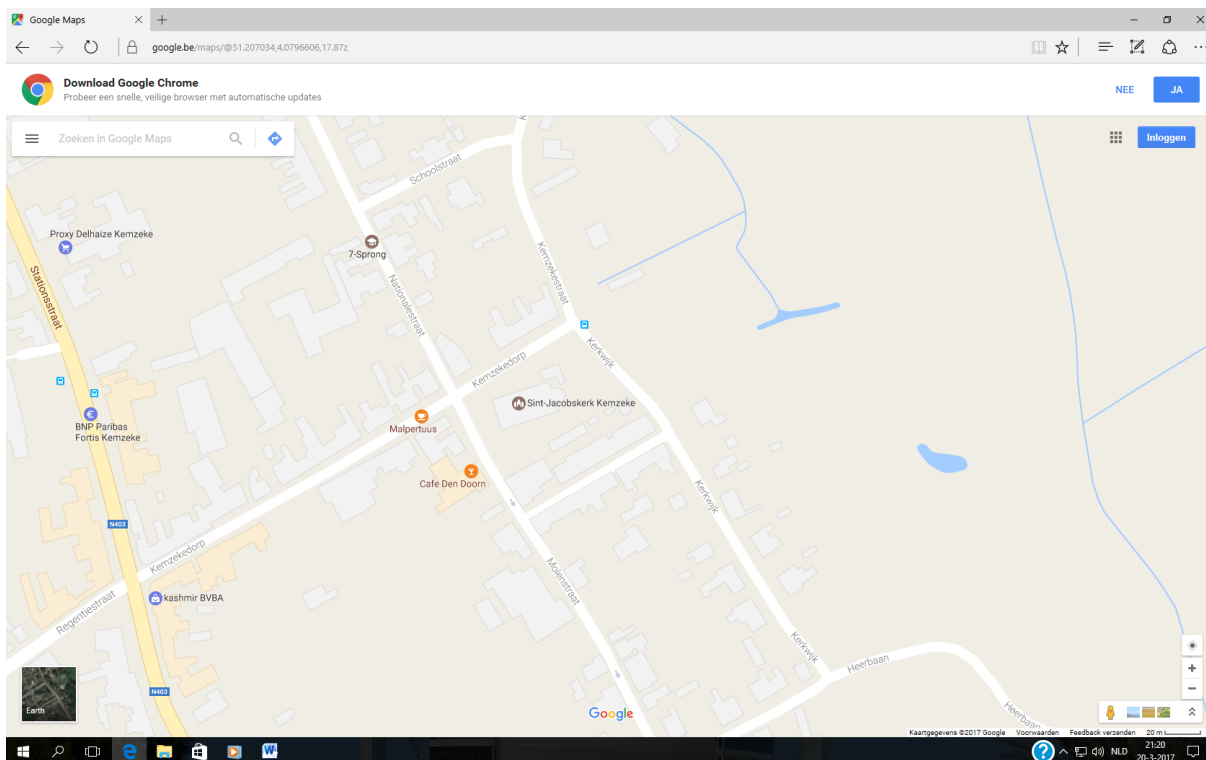
Na studie van het dorp, Kemzeke, en enkele casestudies in binnen en buitenland zijn ons enkele factoren bijgebleven die te belangrijk zijn om uit het oog te verliezen en die thema zullen worden ter realisatie van de doelstellingen.

Kerk in het dorp. Hoewel het gebouw centraal gepositioneerd is merken we dat de Kerk niet langer meer het centrum van de dorpsgemeenschap vormt.

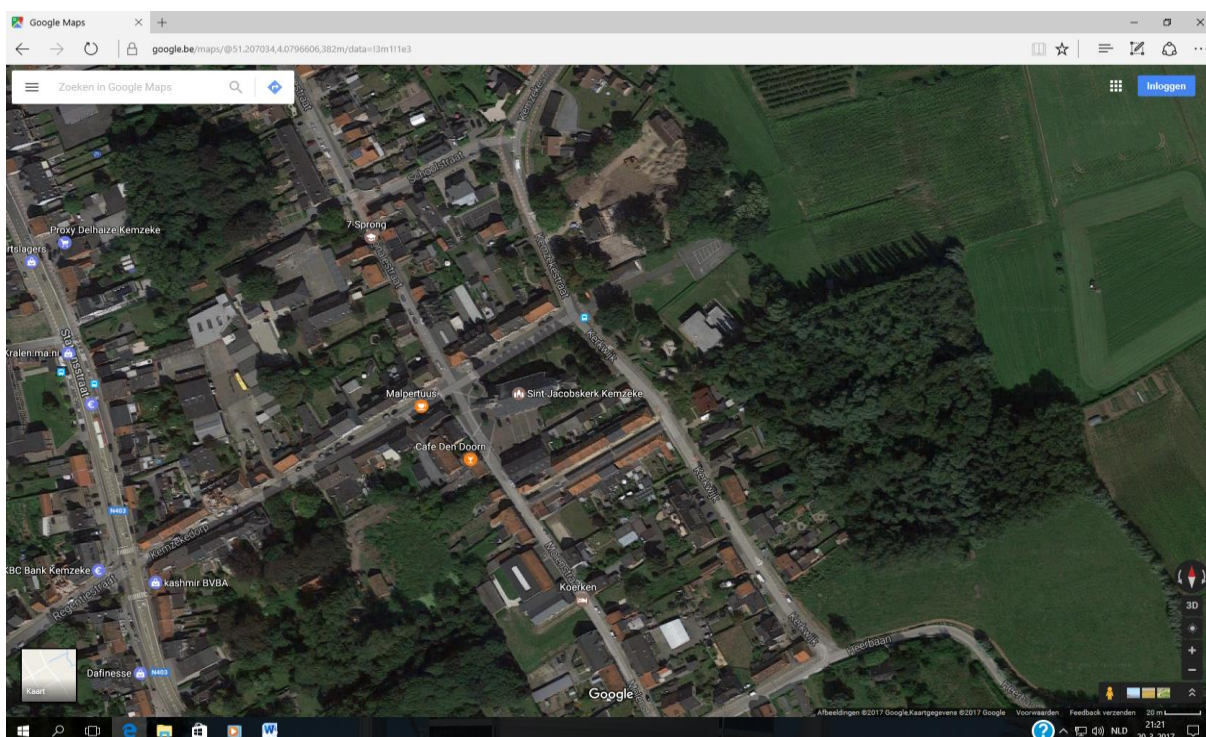
Kerk in de nieuwe parochie Heilige Helena

Het kerkgebouw is het meest centraal gelegen in de grote parochiegemeenschap waarvan Meerdonk, de Klinge, Sint-Gillis-Waas, Sint-Pauwels, Stekene, Kemzeke, Hellstraat en Klein-Sinaai, een onderdeel vormen .

Toekomstige ontwikkelingen zullen bepalen of de Sint-Jacobuskerk een centrale plaats krijgt in de Parochie Heilige Helena. Deze ontwikkelingen hebben onder andere te maken met de beschikbaarheid van priesters voor de wekelijkse eucharistievieringen tijdens het weekend in Sint-Gillis-Waas (Sint-Egidiuskerk) en Stekene (Heilig Kruiskerk).

Figuur 2.2.3.: situering van de Sint-Jacobuskerk te Kemzeke. De begraafplaats bevindt zich op ongeveer 300m ten noordwesten van de kerk en wordt bereikt via de Nationalestraat.

Figuur 2.2.4.: situering van de Sint-Jacobuskerk te Kemzeke (google maps)

De kerk is bereikbaar met het openbaar vervoer. De dichtstbijzijnde bushalte bevindt zich op 500m. Zoals in figuur 2.2.3. vermeld, bevindt de begraafplaats zich op wandelafstand van de kerk. Er is geen functionele pastorie meer. De laatste Pastoor E.H. Aimé Vermeersch verliet de parochie in 2012. Daarna bediende Pastoor E.H. Luc Mertens, tevens pastoor van de Heilig Kruiskerk in Stekene de parochie Sint-Jacobus. Sinds ook E.H. Luc Mertens werd benoemd tot pastoor in Maldegem, zijn geen geregelde eucharistievieringen meer tijdens het weekend. Er bevindt zich een grote parochiezaal ('Koerken' = omgebouwde vroegere lagere school) schuin tegenover de kerk in de Molenstraat. De vrije lagere school situeert zich op 50m van de kerk in de Nationalestraat. Deze school sluit aan bij het vroegere klooster van de Zusters van Maria, schuin tegenover de kerk in de straat Kemzekedorp. Het klooster is evenwel verlaten sedert 2015.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Zie gegevens voor H.Kruiskerk in Stekene voor de situering ten opzichte van de andere kerken Stekene (Figuur 1.1).

Liturgie

- Wekelijkse eucharistieviering op zaterdag: deze zijn weggevallen bij het vertrek van Pastoor E.H. Luc Mertens. Tijdens de herstellingswerken aan de gewelven van de Heilig Kruiskerk zijn wel alle eucharistievieringen op zaterdagavond doorgegaan in de Sint-Jacobuskerk van Kemzeke. Het gaat meer bepaald over de periode begin juni tot begin november 2023 (5 volle maanden).
- Gehele jaar door: maandelijke gebedsdienst op de 4de vrijdag van de maand.
- Gehele jaar door : op woensdag om 11uur 45 gebed voor de vrede
- Uitvaarten
- Huwelijken
- Wijkmissen
- Repetities Nobelkoor
- Toekomst: indien er slechts één eucharistieviering tijdens het weekend kan doorgaan in de Parochie Heilig Helena, bij gebrek aan priesters, zullen de weekendvieringen verplaatst worden naar de kerk van Kemzeke, wegens de centrale geografische ligging.

De naam van de Sint-Jacobuskerk van Kemzeke verwijst naar Jacobus de Meerdere, waarvan de resten zouden begraven liggen in het bedevaartsoord Santiago de Compostella. In de kerk van Kemzeke kunnen bedevaarders een officiële stempel krijgen wanneer ze op bedevaart gaan naar Santiago de Compostella. Een schelp vlakbij de hoofdingang van de kerk herinnert aan de bijzondere functie van de Sint-Jacobuskerk.

Figuur 2.2.5.: Sint-Jacobsschelp aan de ingang van de Sint-Jacobuskerk in Kemzeke.

Cultuur

- Koorconcerten
- Tentoonstellingen
- Educatieve functie: scholen
- Gerestaureerde historische schilderijen
- Waardevolle houtsnijwerken: o.a. preekstoel

Eigenheid van de huidige kerk

Elke kerk heeft een eigenheid die er voor zorgt dat zij zich onderscheidt ten opzichte van andere kerken. Eén van de sterkst aanwezige elementen in de kerk van Kemzeke is de overvloedige aanwezigheid aan houtsnijwerk, die de kerk een unieke detaillering meegeeft, alsook de horizontale lijn die gerealiseerd wordt door de bovenkant van het houtsnijwerk en de eenvoudige beschildering van de muren/ kolommen en andere architecturale elementen.

Multifunctioneel

De kerk bevat momenteel één grote zaal. Om deze zaal voor verschillende doelen te kunnen gebruiken is het belangrijk deze te kunnen indelen. Dit zonder de indeling permanent te maken en eenvoudig weer weg te kunnen nemen zodat het volle volume van de kerk ten alle tijde gebruikt kan worden.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.2.6: simulatie van de omgevormde kerkruimte van de Sint-Jacobuskerk in Kemzeke (zie ook hoofdstuk 3.2.3.).

2.3. ONZE-LIEVE-VROUW van BIJSTAND HELLESTRAAT

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.3.1.: buiten- en binnenzijde van de kerk.

2.3.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand

Geografische ligging

- Hellestraat 188/a, 9190 Stekene
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent.
- Dekenaat: Sint-Niklaas.
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat (Stekene).

Eigenaar: Kerk: Kerkfabriek Parochie Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand, Stekene (Hellestraat)
Sacristie: V.Z.W. 't Helleke.

De Pastorie werd in erfpacht gegeven aan Zorg Stekene (= vroegere OCMW). Ze wordt momenteel ter beschikking gesteld als sociale woning.

Bescherming(en)

- Niet-beschermd

Bronnen en Publicaties:

Historische Schets van de Parochie O.L. Vrouw van Bijstand Hellestraat – Stekene (1913-1973)

E.H. Cyriel DE MALSCHE, 1973, Eigen beheer.

75 jaar parochie Hellestraat

d'Euzie vzw, 1983, Eigen beheer.

Bijbel aan de Wand

E.H. Leo VERCRUYSEN, 1985, Eigen beheer.

BIJBEL GEBEELD & BEWOORD, Louis Van Overloop retrospectief

Koenraad DE WOLF, 2003, Halewijn, ISBN 90 73503 965

p. 51-93. 1975-1986: BIJBELKERK IN STEKENE

100 jaar parochie Hellestraat 1912-2012

Stuurgroep 100 jaar Parochie Hellestraat, Helga Van Hooste, 2012, Eigen beheer.

Publicaties Heemkundige kring d'Euzie

Tijdschrift van de Heemkundige kring d'Euzie v.z.w.

Wettelijk depot: 3635/1983

www.deuzie.be

Jaargang 5 (1986)

106 DULLAERT, Luc : De O.L. Vrouwekapel Hellestraat p.4-13

't begin van een volwaardige parochie Hellestraat

108 HEYSE, Herman : Ook dit is Stekene... p.15-16

Boekbespreking "Bijbel aan de wand" een boek over het picturaal en sculpturaal patrimonium van de parochiekerk van de Hellestraat.

Jaargang 6 (1987)

151 DULLAERT, Luc : Hellestraat 1912-13: Kerk-parochie-Priester p.21-33

E.H. Van Lierde, eerste pastoor en bouwheer van de parochiekerk van de Hellestraat.

Jaargang 7 (1988)

205 VERHAEGEN, Gilbert :

Een parochie is zoveel meer dan pastoorswerk p.5-6

207 VAN HOEY, Albert : 75 jaar parochie Hellestraat p.9-26

Overzicht 75 jaar parochie met bijzondere aandacht voor de pastoors.

- 208 DULLAERT, Luc:
Hellestraat 1912-1913: kerk - parochie - priester p.27-38
De bouw van de kerk, de inzegening en de inhuldiging van de eerste pastoor E.H. Van Lierde.

Jaargang 25 (2006)

- 743 VAN DER LINDEN, Alfons :
Kroniek van de Parochie Hellestraat van 1909 tot 1986 p. 122-141
Kroniek opgesteld door Alfons Van de Linden, onderwijzer en koster in de parochie van de Hellestraat. Illustratie, Boudewijn Dhondt.

Jaargang 31 (2012)

- 976 DULLAERT, Luc : 100 jaar parochie Hellestraat. p. 73-75
Terugblik op de viering 100 jaar Hellestraat tijdens het weekend van 11 mei 2012.

Jaargang 34 (2015)

- 1076 HOLLAERT, Miriam & VAN GOETHEM, Eddy :
Gilbert Verhaeghen : pastoor in de Hellestraat in Stekene 1983-2009 p. 46-52
Gilbert Verhaeghen ° Bazel 1934 † Sint-Pauwels 2014. Priester gewijd Gent 1962.

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Algemene beschrijving

Kerktype: Zaalkerk

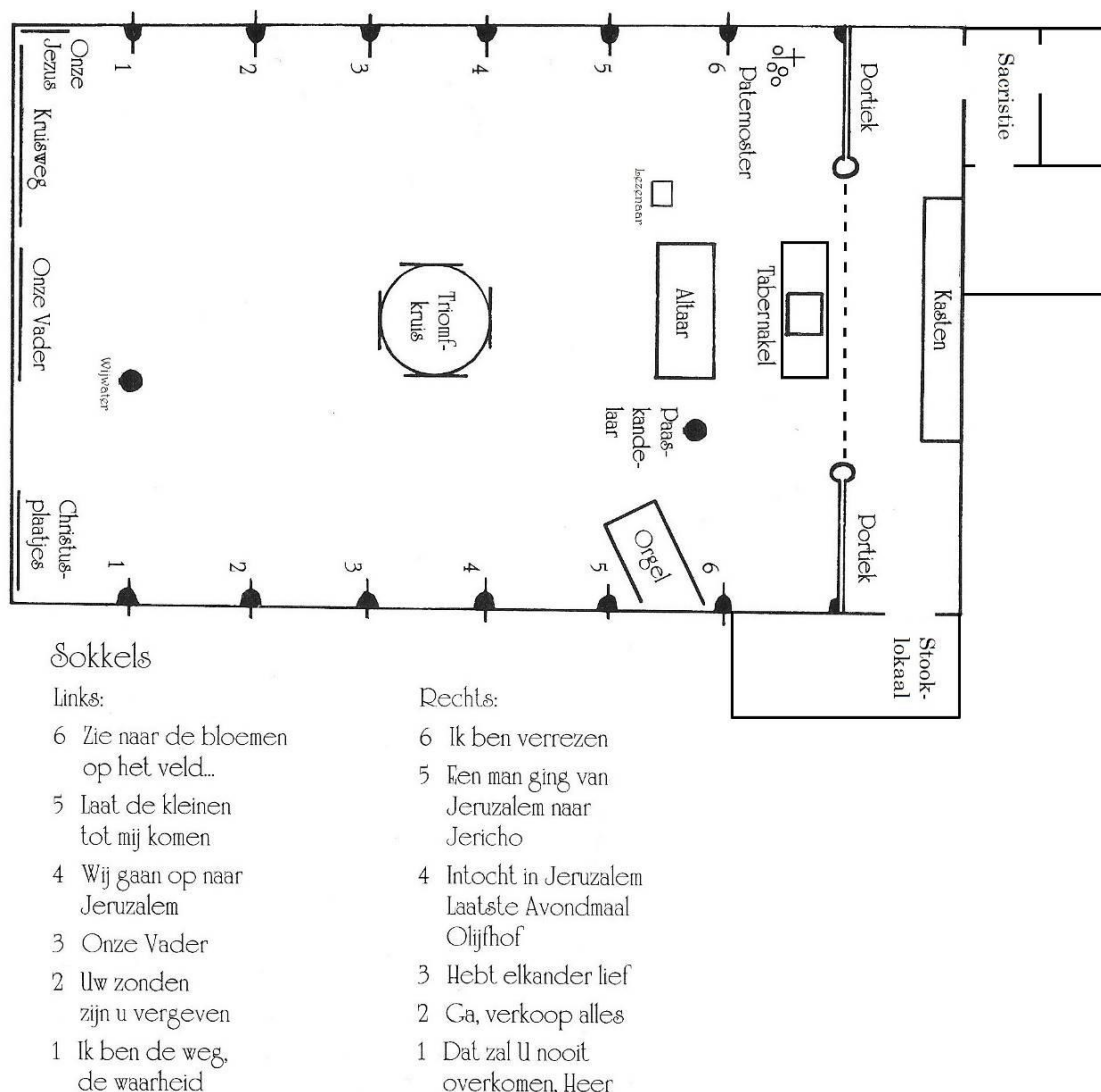
Torentype: Geen toren (Klein torentje aan de westgevel, met ingebouwd automatisch klokwerk bestaande uit twee klokjes).

Stijl: neo-traditioneel

Sacristie: Vooraan de kerk in een afgesloten gedeelte van de pastorie.

Kunst-kerk

Pastoor Louis Van Overloop (1926-2016) gaf aan de kerk in de Hellestraat een bijzonder kunst-karakter. Jaar na jaar bracht hij taferelen uit de bijbel tot expressie met behulp van meestal half-verheven kunstwerken, vervaardigd uit papierdeeg. Ieder beeldje heeft vertelt een verhaal. Soms heeft de auteur citaten uit de bijbel verwerkt in de composities. Zie o.a. figuur 24 met enkele voorbeelden. De kunstwerken kunnen inspirerend werken op mogelijk mede-gebruik van de kerk door plaatselijke verenigingen die zich met kunst inlaten.

Figuur 2.3.2: plattegrond kerk Hellestraat, met vermelding van de uitgebeelde taferelen.

Beknpte bouwgeschiedenis

In 1911 werd besloten om een nieuwe “voorlopige” kerk te bouwen ter vervanging van een oude kapel (bouwjaar omstreeks 1860). De kapel lag niet centraal genoeg en er was geen plaats voor een pastorie. Er werd een stuk land aangekocht vlakbij de school. Een plan voor een school en pastorie van Jules Goethals uit Aalst werd gebruikt voor de “voorlopige” kerk en pastorie. De werken gingen aan eind januari 1912, de eerste steenlegging vond plaats op 21 februari 1912 en de kerk werd op 2 oktober 1912 ingezegend. Op 26/10/1952 werden grote aanpassingswerken voltooid: De zoldering, 2 ingemetselde biechtstoelen en een nieuwe bergplaats (het huidige stooklokaal). In 1957 werden de beelden in nissen in de muur geplaatst en werden de huidige gekleurde glasramen, ontworpen door Leo De Wachter, geplaatst. In 1965 werd het altaar aangepast zodat de priester met het gezicht naar het volk de mis kan opdragen en werden nieuwe vloertegels gelegd. In 1967 werd een nieuwe verwarmingsinstallatie geplaatst en werd een geluidsinstallatie met klokkengelui op band en luidsprekers in de vier windrichtingen geplaatst. In 1970 werd het doksaal afgebroken. In 1985 werden de muren en een paneel boven het altaar versierd met Bijbelse taferelen uit papier-maché door pastoor/kunstenaar Louis Van Overloop. Op 17, 18 en 19

mei 1986 werd de “Bijbelkerk” ingevierd. Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de kerk werden in 2010-2011 renovatie- en schilderwerken uitgevoerd. De verlichting en elektrische installatie werden eveneens vernieuwd. In 2011 werd de sacristie uitgebreid met de vroegere living van de pastorij zodat er nu een vergaderzaaltje is. In februari 2014 werden angelusklokjes afkomstig van de Zusters van de Congregatie van de H. Vincentius à Paulo van Beveren-Waas in het torentje geplaatst.

Roerend erfgoed

Figuur 2.3.3.: orgel en Mariabeeld in nis.

<p><i>Orgel</i> Johannes orgel. Aangekocht uit 1986.</p> <p>We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.</p> <p>Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.</p>	<p><i>Beelden</i> O.-L.-Vrouw, veelkleurig: oorsprong onbekend.</p> <p>We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.</p> <p>Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.</p> <p>Andere beelden aanwezig in de kerk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - H. Hart van Jezus - St. Jozef - Antonius van Padua - Franciscus van Assisi - Theresa van Lisieux - Theresa van Avilla
--	---

<p><i>Arduinen Wijwatervat</i> Oorsprong onbekend. Werd tot 1963 gebruikt als doopvont.</p> <p>We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.</p> <p>Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.</p>	<p><i>Monstrans</i> Oorsprong onbekend</p> <p>We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.</p> <p>Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.</p>
---	--

Figuur 2.3.4.: wijwatervat en monstrans

Ciborie
Gemarkeerd "1912". Oorsprong onbekend.

Figuur 2.3.5.: ciborie uit 1912

Zilveren ciborie

Oorsprong onbekend.

Figuur 2.3.6: kerkschatten

Missiekruis

Aangekocht in 1922 ter gelegenheid van het houden van de eerste missie.

Kruisweg

14 Tegels in keramiek. Herkomst onbekend.

Tabernakel

Oorsprong onbekend

Koperen tabernakel

Aangekocht door E.H. Karel Staeljanssens (1949-1952).

Koperen doopvont

Aangekocht door E.H. Johan Geilleit in 1963.

Figuur 2.3.7.: diverse objecten en kunstwerken

6 Bronzen kandelaars en Kruis op voet

Aangekocht door E.H. Karel Staeljanssens (1949-1952).

Triomfkruis

Werk van E.H. Louis Van Overloop, 17/04/1984.

Paternoster

Werk van E.H. Louis Van Overloop, 1977. 25m lang, 30kg.

Aarden Wijwaterkruik

Staat op eiken kruk met gesmede ijzeren poten. Aangekocht door E.H. Cyriel De Malsche in 1970.

Paaskandelaar
"Jezuszuil"

Werk van E.H. Louis Van Overloop, 31/10/1976.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Paaskandelaar

In bruikleen. Eigendom van de Zusters van de Congregatie van de H. Vincentius à Paulo. Afkomstig uit het klooster van Beveren-Waas.

Figuur 2.3.8.: *Lezenaar, 4 Kandelaars in Zwart Smeedijzer, Voet voor Processiekrans*
Aangekocht door E.H. Cyriel De Malsche in 1970.

Figuur 2.3.9.: Gouden ciborie

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De gouden kelk was eigendom van E.H. Theodoor Janssens de Varebeke, een geschenk van zijn tante Jeannette bij zijn priesterwijding in 1905.

Bij zijn overlijden op 16/07/1953 bij testament nagelaten aan de kerk van de Hellestraat.

Gefabriceerd door Lamt Van Ryswyck-Bogaerts uit Antwerpen naar een ontwerp van zijn oom Jozef. Nadien omgevormd tot ciborie.

Kuip: met gravure van het Laatste Avondmaal

Knoop: doorzichtig filigraan

Voet: geciseleerd met 6 medaillons, verwijzend naar de familie van E.H. Janssens de Varebeke:

1ste medaillon: Het kruis

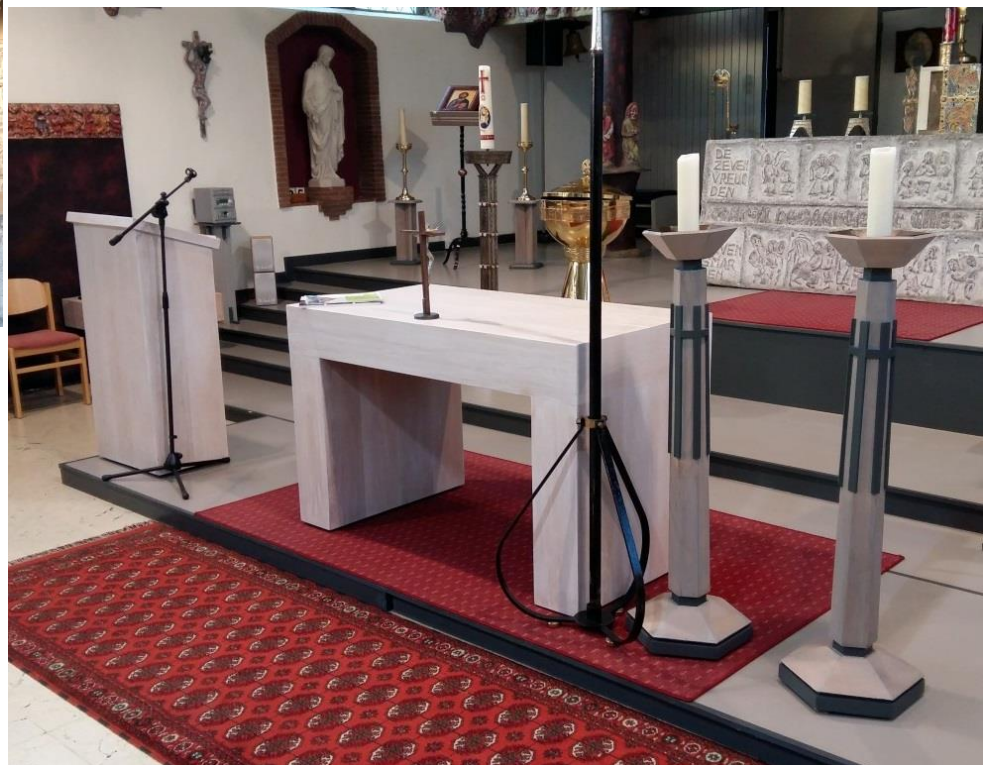
2de medaillon: De H. Theodorus, patroon van E.H. Pastoor en zijn grootvader.

- 3de medaillon: De H.H. Petrus en Paulus: Petrus was de grootvader langs moeders kant en Paulus was zijn vader.
- 4de medaillon: H. Familie. Maria: zijn moeder en grootmoeder en Jozef: zijn peter.
- 5de medaillon: Johanna van Valois: zijn tante Jeannette, de zuster van zijn grootmoeder. (Schenker van de kelk)
- 6de medaillon: H. Helena: Zijn grootmoeder (Seghers) en ook zijn meter.
- Onderschrift: "De kelk van Uw lijden is een gedenkenis van Uw Sacrificie"

Figuur 2.3.11.: *Altaar, Lezenaar en kandelaars.*
Afkomstig uit de doopkapel in het voormalig parochiaal centrum 't Koetshuis, Geloofsgemeenschap Stekene-Centrum.

Figuur 2.3.10.: *Tabernakel.* In bruikleen. Eigendom van de Zusters van de Congregatie van de H. Vincentius à Paulo. Afkomstig uit het klooster van Beveren-Waas.

b) Architecturale mogelijkheden

De kerk is ±30 m lang en ±10 m breed. Vooraan links in de kerk is ook een sacristie met sanitair, een keukentje en een vergaderzaaltje.

De kerk is versierd met kunstwerken van priester/kunstenaar Louis Van Overloop. Zelf had hij het over een "Bijbelkerk". 1500 figuren in papier-maché tonen een synthese van het Oude en het Nieuwe Testament.

De kerk zou kunnen uitgebreid worden naar de westkant (Hellestraat) toe. Begin jaren 1960 bestonden er plannen voor een voorportaal.

Het afsplitsen van een gedeelte van de zaalkerk is niet mogelijk zonder de kunstwerken van de hand van E.H. Louis Van Overloop permanent te beschadigen.

De kerk werd beter toegankelijk gemaakt voor andersvaliden door de drempel aan de ingang tot gelijkvloers te verbouwen. Rolstoelgebruikers kunnen vanop straatniveau de kerk binnenrijden.

Verwarming : op warme lucht. De stookketel op huisbrandolie van 1967 was aan vervanging toe.

c) Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand: in goede staat na de nodige herstellingen en renovaties.

Werken uitgevoerd in 2010-2011

- ✓ Renovatiewerken aan dak, zolder, torentje, ramen en vernieuwing van de elektrische installatie. De gemetselde biechtstoelen werden afgebroken en dichtgemaakt wegens vochtproblemen. Het interieur werd geschilderd.
- ✓ In 2011 zijn er nieuwe gasontladingslampen geplaatst.
- ✓ Geluidsinstallatie: Vernieuwd in 2010.

Werken uitgevoerd in 2013

Vernieuwing van de dakgoten.

Werken uitgevoerd in 2014

Vervangen van de voor- en achterdeur.

Werken uitgevoerd in 2016

- ✓ Firma Merckx (Stekene): herstellen plat dak van het stooklokaal
 - proper zetten van de bestaande dakbedekking
 - isolatie om opkanten dicht te werken
 - plaatsen van en uitwerken dakdoorvoer schouw
 - plaatsen van muurband en dakrand
- ✓ Firma Merckx (Stekene) Herstellen van kerkdak
 - vervangen van nokpannen over een lengte van 4 meter
 - verwijderen van 2 houten palen en dichten van de gaten (van vroegere luidsprekers)
 - inspectie en reinigen van de dakgoten
- ✓ Firma Verdonck (Gent)
 - Opknappbeurt: doopvont - kruis - gong - belletjes - kelk – pateen - wierookvat – schelpje - wierookstaander
- ✓ Firma Lock-Tech (Stekene)
 - Sleutelplan (met 1 sleutel toegang tot alle deuren van de kerk)

- Plaatsen van brandweerbuis

Nota:

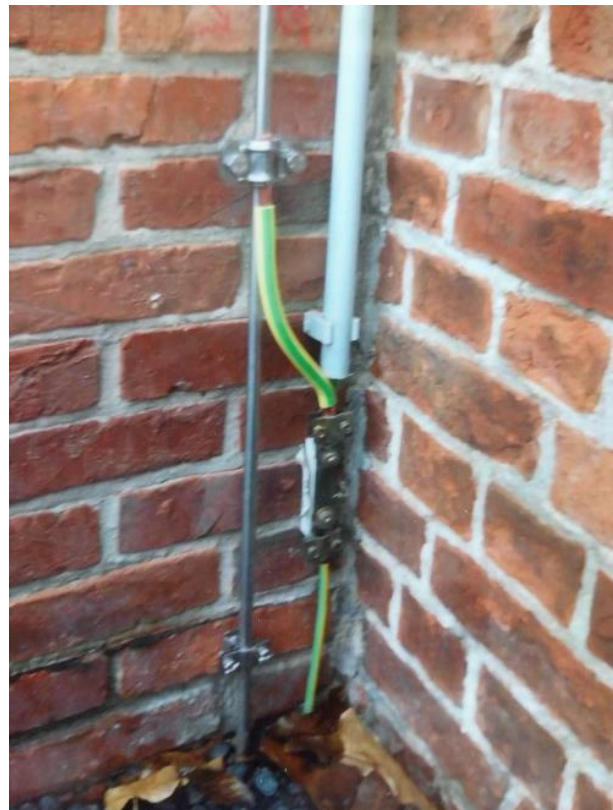
- Archief (Kerkfabriek en VZW Parochiale Werken) van de Hellestraat gaat naar archiefruimte van het Koetshuis in Stekene

Werken uitgevoerd in 2017

- ✓ Firma Heleblitz (Moerkerke/Damme)
 - Volledige vernieuwing van de bliksembeveiliging conform de wetgevende regelgeving
- ✓ Firma Sici
 - Brandveiligheid: aankoop van 2 schuimblusapparaten voor in de kerk en 1 siclautomatic P12 voor in stooklokaal (specifiek voor gebruik bij stookoliebrander)
- ✓ Firma Beda - De Block (Stekene)
 - Vervangen van stookolietank

Nota:

- Grote kruisweg wordt uitgeleend aan de kerk van Klein-Sinaai
- Kleine kruisweg wordt uitgeleend aan de kapel van de Bergstraat (Stekene)

Figuur 2.3.12: vernieuwing bliksembeveiliging in 2017.

Werken uitgevoerd in 2018

- ✓ Klussenier Meys (Stekene)
 - Vervanging en verven van zolderluik naar klokkentoren.
 - Verven van inkomdeur, deur en raam stooklokaal, poortje overweg .
 - Dakrenovatie kapelletje Breedstraat en schilderen kruis en bas-reliëf.

- ✓ Facilitydienst gemeente
 - Vervanging kasten stooklokaal.
 - Deels nieuw plafond in sacristie (na, voor 2de maal, waterinsijpeling door lek badkamer bureu; 1ste keer in 2015)
 - Binnenschilderwerken kapel 'De Reecke'
 - Volledig nieuw plafond in sacristie (na voor de 3de keer wateroverlast badkamer bureu)

- ✓ Firma Verdonck (Gent)
 - Oppoetsen en vernissen van: kandelaars, kruis, kelk, ciborie, offerschaal, H. Olie ampullen

- ✓ Firma Merckx (Stekene)
 - Volledige dakinspectie

- ✓ Firma Kris Van Bunder (Hamme)
 - Vervangen van verwarmingsinstallatie (brander en ketel) en opslagtank

Figuur 2.3.13: beschadiging plafond sacristie

Figuur 2.3.14: dakinspectie: pannen in slechte staat.

Nota

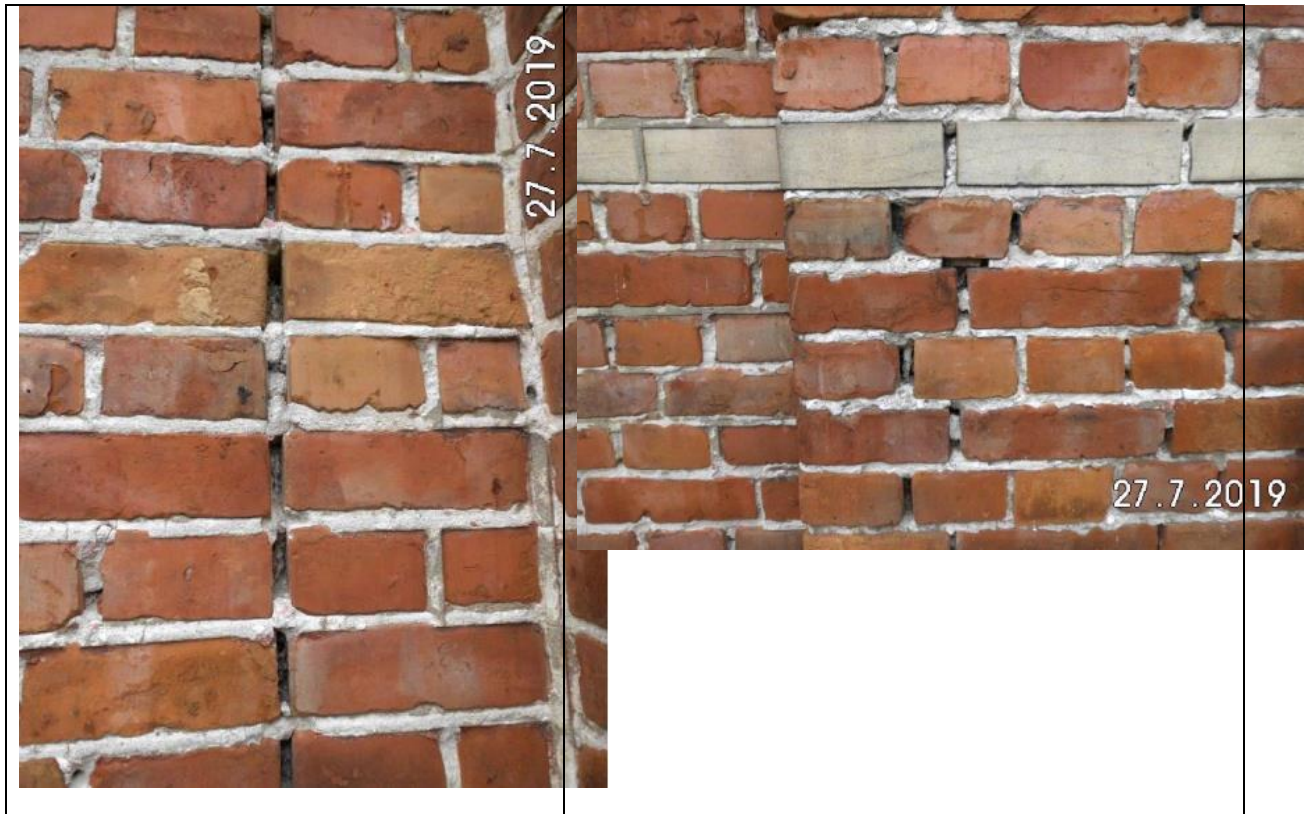
- Kosten voor de hertelling van Johannes orgel waren te groot: het Johannes Orgel van H. Kruiskerk werd in bruikleen gegeven.

Werken uitgevoerd in 2019

- ✓ Artificium (Stekene)
 - Herstellen en herschilderen van de kerststalbeelden.
- ✓ Arte Grossé (Brugge)
 - Aankoop processiekruis met voet voor uitvaarten, 1 palla, 4 boursa.
- ✓ Firma Apers (Hamme)
 - Volledige inspectie van de buitenmuren.
 - alle muren in zeer slechte staat: bakstenen brokkelen af en op vele plaatsen zijn de voegen volledig uitgesleten.
- ✓ Firma Sonora (Terneuzen)
 - Aankoop loopmicrofoon.

Nota:

- 100 kerkstoelen verwijderd wegens ernstige aantasting houtworm
- 80 kerkstoelen van H. Kruiskerk in bruikleen

Figuur 2.3.15.: Toestand buitenmuren bij inspectie

Werken uitgevoerd in 2020

- ✓ Firma Merckx (Stekene)
- Volledig nieuw kerkdak met isolatie en renovatie van de dakgoten.
- ✓ Firma Apers (Hamme)
- Totale gevelrenovatie: ongeveer 650 stenen vervangen wegens steenrot.
uitslijpen van alle voegen en terug opvoegen fijnstralen van de muren
behandeling tegen vuil en aanbrengen van vochtwerende siloxanenlaag.
- ✓ Firma Heleblitz (Damme)
- Herstellen van de externe bliksembeveiliging na de dakwerken.

Nota:

- Aankoop van infobord (voorgevel van kerk).
- Aankoop van white/magneetboard op statief.

Figuur 2.3.16.: dakrenovatie

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.3.17.: Renovatie van de voorgevel (afgeschermd).

Figuur 2.3.18.: renovatie van de voorgevel.

Figuur 2.3.19.: renovatie van de zijgevel.

Werken uitgevoerd in 2021

- ✓ Firma De Witte (Stekene)
 - Buitenschilderwerken: deuren, ramen, dakgoten, klokkentorentje, steunbalken en ijzers.
- ✓ Meester glazenier Wannes De Ryck
 - Herstelling van de glas in loodramen.
- ✓ Aankoop:
 - CD speler (Elektro Van De Velde Stekene)
 - Wierookschaal voor uitvaart met urne (Arte Grossé Gent)
 - CO2 meter (Van Hoye Stekene)

Nota:

- Schenking van schilderij door Mevrouw Hilde De Vos.

Figuur 2.3.20.: schilderwerken buiten en herstellen van glas in loodramen.

Werken uitgevoerd in 2022

- ✓ Firma De Witte (Stekene)
 - Binnenschilderwerken: trappen naar het hoogkoor, hoogkoor, altaar en stooklokaal.
 - Aankoop: tapijt altaar, tapijt uitvaarten, kokostapijt inkom.
- ✓ Firma Arte Grossé (Brugge)
 - Opkuisen van ciborie
 - Aankoop van 8 mantelkaarsen - Heliotron met bijhorende windlichten.
- ✓ Firma De Schepper (Stekene)
 - Alle halogeen - en gasontladingslampen worden vervangen door LED lampen.
 - Alle armaturen konden mist een kleine aanpassing behouden blijven.
- ✓ Firma Van Puyvelde (Stekene)
 - Alle ramen worden aan de buitenkant voorzien van voorzetramen in super isolerend dubbelglas.
- ✓ Artificium en facility dienst gemeente (Stekene)
 - Tapijt 'Het laatste avondmaal' (Br. 4.78m - H. 2.55m)
Werk van +E.H. Van Overloop en de vormelingen van 1976.
Tapijt moet 2 weken ontrollen, daarna opspannen op houten kader en wordt de achterkant voorzien van een doek om alle losse draden en knopen te verbergen.

Via een stelling kan het naar boven gehesen worden en bevestigd worden aan de zolderbalken.

- ✓ Firma Heleblitz (Damme)
- Na 2-jaarlijkse controle: herstelling van de beveiliging aan het klokkentorentje.
- ✓ Aanvraag tot bewegwijzering naar kerk aan de gemeente: goedgekeurd en geplaatst.
- ✓ Fluvius plaatst een digitale elektriciteitsmeter in de sacristie.

Nota

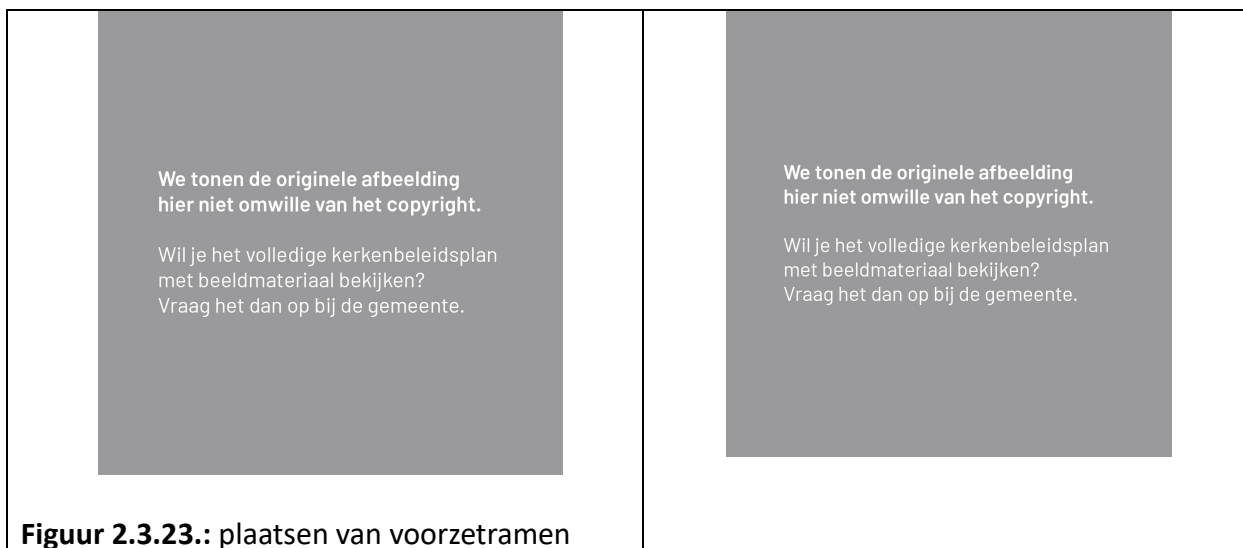
- 500 flyers ' Bijbel aan de wand' (+ E.H. Van Overloop) worden besteld.

Figuur 2.3.21.:
schilderwerken binnen.

Figuur 2.3.22.: plaatsen van LED-lampen.

Figuur 2.3.23.: plaatsen van voorzetramen

Figuur 2.3.24: plaatsen van het tapijt met het Laatste Avondmaal.

Werken uitgevoerd in 2023

- ✓ Firma Heleblitz (Damme)
- Interne bliksembeveiliging van sacristie en stooklokaal terug in orde brengen na werken aan de nutsvoorzieningen in de straat.
- ✓ Aankoop: 2 altaardwalen (Arte Grossé Brugge).

- ✓ Openen van verzekeringsdossier na de 4de keer erge waterschade in sacristie door kapotte watertoevoer in badkamer bureu. Schade: plafond, verlichting, muren, meubilair, krijttekeningen, Evangelarium, lederen boekomslog, flyers kerk.

Figuur 2.3.25.: ernstige waterschade aan het plafond van de sacristie.

Figuur 2.3.26.: beschadiging van de lederen boekomslag van het evangelarium.

Figuur 2.3.27.: waterschade aan de kasten in de sacristie.

Nota:

- 4de keer erge waterschade in sacristie door kapotte watertoevoer in badkamer buren. Schade: plafond, verlichting, muren, meubilair, krijttekeningen, Evangelarium, lederen boekomslag, flyers kerk. Verzekering!

Werken uitgevoerd in 2024

- ✓ Herschilderen van beschadigde deel vloer hoogaltaar (Firma De Witte Stekene) na Schade aan vloer van hoogaltaar door familie van uitvaart (eigenhandig verschuiven van orgel, zelfs na tussenkomst van koster en voorganger).
- ✓ Herstelling van waterschade 2023:
 - nieuw plafond en nieuwe verlichting plaatsen (klussenier Meys)
 - schilderen van muren (firma De Witte)
 - herstellen van antiek bureaumeubel en bijhorende stoel in originele staat (firma De Witte)
 - vernissen van orgelbank (firma De Witte)
 - herstellen van krijttekeningen en passe-partouts (Artificium)
- ✓ Opkuisen van 12 flambeeuwen (Arte Grossé Brugge)
- ✓ Restaureren van beeld Christus Koning en Maria beeldje (Artificium)
- ✓ Aankoop van Maria beeld Advent (Slabbinck Brugge)

Nota:

- ✓ Schenking van Maria beeld uit Lourdes door Mr. Lardenoit.

Figuur 2.3.28: herstellen krijttekeningen vóór en na restauratie.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.3.29.: flambeeuwen na restauratie.

Werken uit te voeren in 2025

- ✓ Aangekocht:

- 4 beachvlaggen met logo kerk en voorzien van betonvoet (Firma DDM Stekene)
 - Draaiende posterhouder voor krijttekeningen (firma Waterschoot Metalworks Stekene)
- ✓ In bestelling:
- Lunula voor monstrans (Arte Grossé Brugge)
 - Herstellen en schilderen van 6 heiligenbeelden (Artificium Stekene)
 - Aankoop van 20 portfoliomappen voor krijttekeningen Lucas Creativ St. Niklaas)

Figuur 2.3.30.: windbanner.

In bruikleen:

- Altaar, credenztafel, ambo, 2 grote staanders voor kaarsen (Koetshuis Stekene)
- 80 stoelen en orgel (H. Kruiskerk Stekene)
- Tabernakel, 4 kandelaars, 2 klokken, staander voor paaskaars (klooster Beveren)

Uitgeleend:

- Grote kruisweg aan Kerk Klein-Sinaai
- Kleine kruisweg aan kapel Bergstraat Stekene
- 10 klapstoelen aan VZW Parochiale werken.

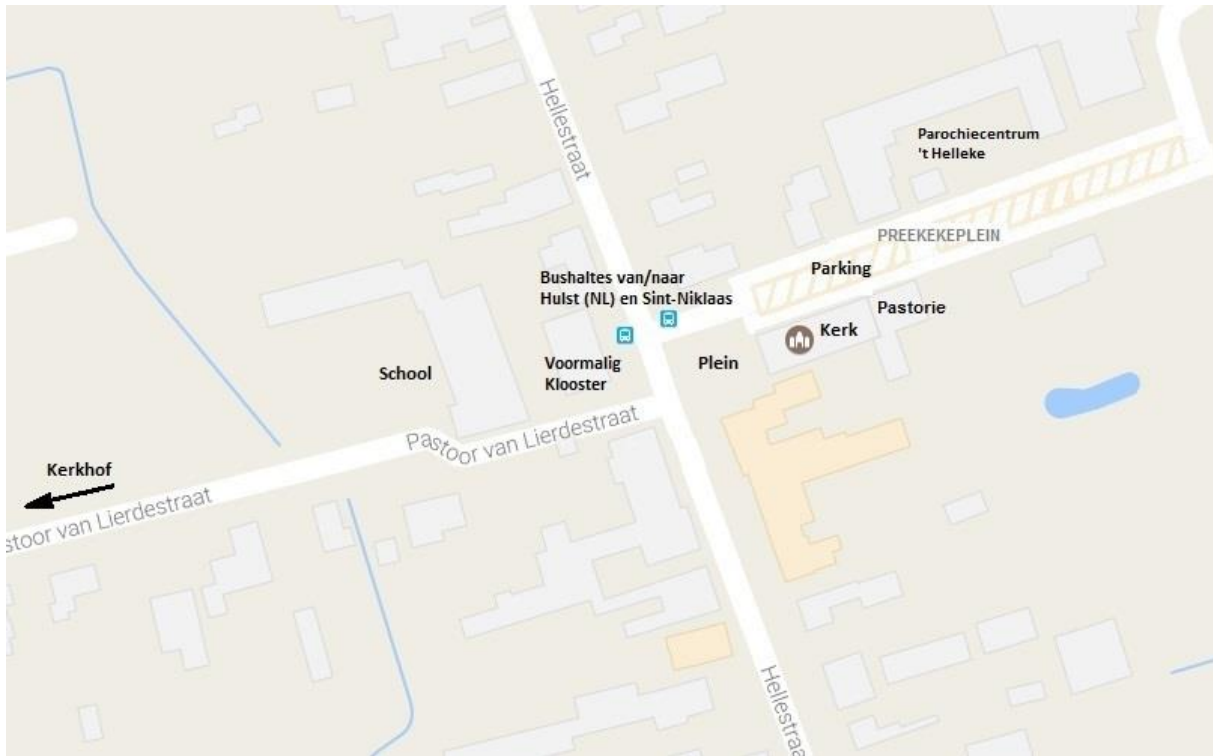
Activiteiten in kerk (laatste 6 jaar)

- Kerstconcert Davidsfonds (ong. 200 bezoekers)
 - Tentoonstelling van 'Lam Gods' (Kei-Tof glas - Wannes De Ryck - ong. 200 bezoekers)
 - Tentoonstelling 'Labyrint van Chartres' (Kei-Tof glas - Christine Altruye - ong. 200 bezoekers)
 - Lezing: Duurzame uitvaart (Avansa Waas en Dender - 30 bezoekers)
 - Trial (ong. 300 bezoekers)
 - Nocturne
 - Open monumentendag (ong. 120 bezoekers)
 - Open kerkendag: - Paasmaandag (telkens ong. 100 bezoekers)
 - Helletochten (ong. 50 bezoekers)
 - Wandelverenigingen en fietsers komen regelmatig een bezoekje brengen
 - Geleide bezoeken
 - Klasbezoeken
- **Juli 2025:** tentoonstelling van diverse kunstenaars (Kei-Tof glas)

Toekomstplannen

De voorbije beleidsperiode zijn er denkoefeningen geweest over een gedeeltelijke tot zelfs volledige herbestemming van de kerk. Het concept van de zaalkerk, en in het bijzonder de eigenheid van de bijbelkerk, bemoeilijken een compartimentering. Bovendien wordt bij het verwarmen van de kerk warme lucht verspreid, vertrekkend van de zone rond het altaar. De voorbije 7 jaar werden grondige restauratiewerken uitgevoerd. Het feit dat de pastorie geen eenheid meer uitmaakt met het kerkgebouw, heeft de voorbij jaren gezorgd voor materiële complicaties en zelfs ernstige waterschade. Het kerkgebouw blijft zijn nut bewijzen voor de parochiegemeenschap, door het feit dat er nog steeds liturgische diensten kunnen doorgaan. Ze is alle dagen van de week open en kan rekenen op voldoende publieke belangstelling vanwege wandelaars en fietsers (cf. Kapellen- en kerkenroute op grondgebied Stekene).

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 2.3.31.: situering kerk Hellestraat.

Naast de kerk zijn er parkeerplaatsen voor wagens en fietsen. Er is een bushalte met busverbindingen van en naar Sint-Niklaas. Sedert januari 2024 is er tijdens de weekends geen openbaar vervoer meer in de Hellestraat. Tijdens de week rijden de bussen enkel 's morgens en 's avonds tijdens de spitsuren.

De pastorie bevindt zich aanpalend aan de oostzijde van de kerk. Deze is eigendom van de VZW 't Helleke maar is momenteel in erfpacht gegeven aan het OCMW van Stekene en wordt gebruikt als sociale woning.

Het gemeenschapscentrum "Het Helleke" bevindt zich aan de andere kant van het Preekekeplein, vlakbij de kerk.

De basisschool "De drie Beuken" bevindt zich op 100m van de kerk.

De begraafplaats bevindt zich op 300m.

Tegenover de kerk bevindt zich het voormalig klooster. Dit is in privébezit en wordt momenteel gebruikt als woning en kantoor. Het uitzicht van het klooster blijft momenteel behouden, maar er is geen bescherming van dit dorpsgezicht.

Het ronde glasraam "De Goede Herder" boven de ingang wordt 's nachts verlicht als herkenningspunt voor de buurt.

Andere gebedsruimten in de buurt:

De kerk van Heikant (NL) op 2,7 km, de kerk van Sint- Jansteen (NL) op 4,3 km, de kerk van Stekene op 5,5 km, de kerk van Kemzeke op 5,8 km, de kerk van De Klinge op 6 km. De basiliek van Hulst (NL) op 8 km, de kerk van Sint-Gillis-Waas op 8,3 km, de kerk van Klein-Sinaai op 9 km. Enkel de onderlijnde kerken hebben momenteel nog een wekelijkse zondagsdienst.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk wordt gebruikt voor liturgische vieringen, voor tentoonstellingen en andere activiteiten.

Liturgie en nevenactiviteiten		
Liturgische vieringen	Aantal in cijfers 2024	Regulier gebruik
Gebedsdiensten van de school	3	✓ Vier dagen in de week geopend ✓ Tentoonstellingen ✓ Samenwerking met scholen ✓ Samenwerking met culturele verenigingen ✓ Samenwerking met Gemeente
Zangrepetities	3	
Klasbezoek	1	
Uitvaarten	8	
Gebedsdienst ter ere van Maria (meimaand)	1	
Gebedsdienst Parochiale ziekenzorg	1	
Gebedsdienst kermis	1	
Kruisweg Goede Week	1	
Vergaderingen Kerkfabriek	7	
Uitreiking gewijde palm op Palmzondag	1	
Liturgische vieringen als vervanging van de H.Kruiskerk	8	Van begin juni 2023 tot begin november 2023 was de Heilig Kruiskerk niet bruikbaar wegens grondige herstelling van de gewelven aldaar.
Organist Koen Van De Kamp: oefent op het orgel	2 tot 3x per week	Koen Van De Kamp is leraar aan de muziekacademie en begeleidt liturgische diensten.
Publieke nevenactiviteiten		
Activiteit	Aantal	Toelichting
Vergaderingen kunstvereniging	2	
Vergadering Wase Erfgoedcel	2	
Vergadering Burgemeester en Schepen van cultuur	1	
Lezing AVANSA (duurzame uitvaart)	1	

Medewerking aan de Open Monumentendag	2	Activiteiten in het kader van Monumentenzorg
Geleide bezoeken aan de kerk	7	Voor wandelaars en fietsers

Activiteiten in de kerk gedurende de jongste 6 jaar

- ✓ Kerstconcert Davidsfonds
- ✓ Tentoonstelling van 'Lam Gods' (Kei-Tof glas - Wannes De Ryck)
- ✓ Tentoonstelling 'Labyrint van Chartres' (Kei-Tof glas - Christine Altruye)
- ✓ Lezing: Duurzame uitvaart (Avansa Waas en Dender)
- ✓ Trail ter gelegenheid van 11.11.11. (ong. 300 bezoekers)
- ✓ Nocturne
- ✓ Open monumentendag
- ✓ Open kerkendag:
 - ✓ Paasmaandag (telkens ong. 100 bezoekers)
- ✓ Helletochten
- ✓ Wandelverenigingen en fietsers komen regelmatig een bezoekje brengen
- ✓ Geleide bezoeken
- ✓ Schoolbezoeken
- ✓ Juli 2025: tentoonstelling van diverse kunstenaars (Kei-Tof glas)

2.4. Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Onvangen in Klein-Sinaai

Figuur 2.4.1.: Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangenkerk in Klein-Sinaai

2.4.1. Identificatie

(Onze-Lieve-Vrouw = Oorspronkelijke naam uit de databank Coomans)

Referentietype: parochiekerken (incl. decanale kerken, hulpkerken).

Referentiestijl: neogotiek.

Plaats: Klein-Sinaai (gehucht in de Gemeente Stekene).

Straat en nummer: Koebrugstraat 2 – 9190 Stekene – Provincie Oost-Vlaanderen.

Kerktype: pseudo-basiliek.

Profiel: Neogotische parochiekerk uit 1853 van architect J. De Somme-Servais.

De binnenruimte van de parochiekerk wordt momenteel grondig gerestaureerd met het oog op gemengd gebruik: rooms-katholieke eredienst en museumfunctie.

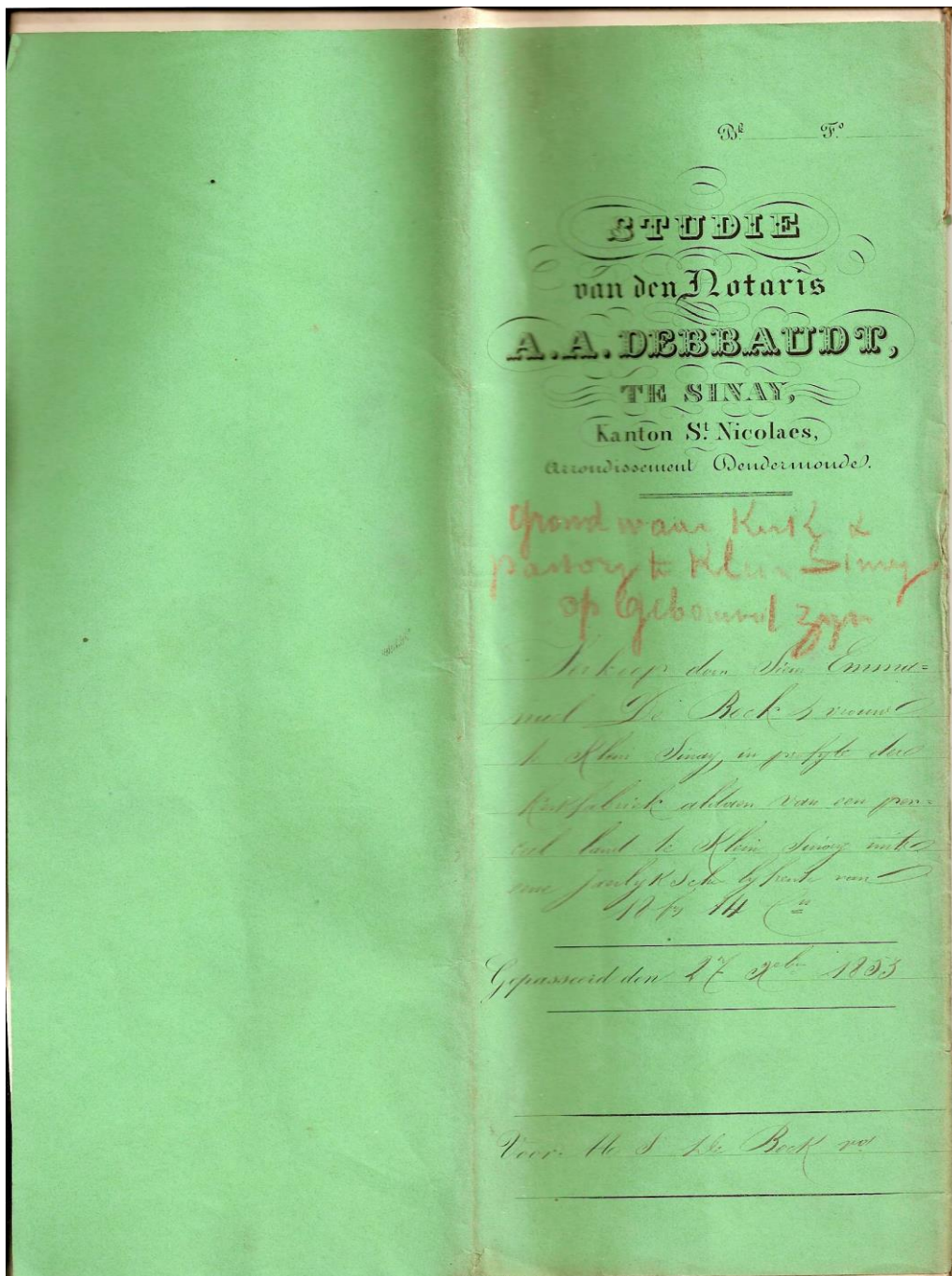
Plaats in de kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent.
- Dekenaat: Sint-Niklaas.
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai (Stekene).

Eigenaar: Kerkfabriek
Beschermingsstatus: niet beschermd.

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

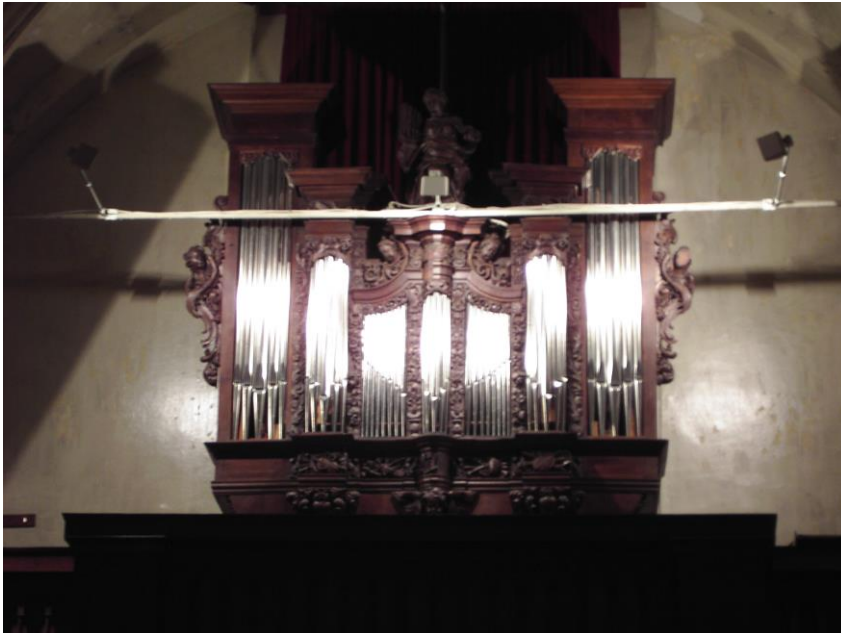
Figuur 2.4.2.: akte van de grond voor kerk en pastorie dd. 1853.

Zie publicatie op de website van de Stekense heemkundige kring d'Euzie :

GESCHIEDENIS VAN DE KERK O.-L.-VROUW-ONBEVLEKT-ONTVANGEN te Klein-Sinaai
Jaargang. 4 (1985) 83 HEYSE, Herman : 1985 is een Reinaertjaar p.1-2 Inleiding bij het 1ste en het 2de nummer jrg. 4. Illustratie omslag, euzie Schoenmakerstraat 2: Ivo Dewulf. 84
DEWULF, Ivo : Geschiedenis van de kerk O.L.V. Onbevlekt Ontvangen te Klein-Sinaai p.3-53
Voorgeschiedenis, ontstaan en groei van de kerk, het interieur en de opeenvolgende pastoors. Beschrijving van het eeuwfeest op 1 augustus 1964.
DEWULF, Ivo : De geschiedenis van de beeweg O.L. Vrouw van Zeven Weeën (smarten) te Klein-Sinaai p.54-66 Over het ontstaan van de beeweg en een beschrijving van de zeven kapellen.

Kerkschatten

Voor de kerkschatten wordt verwezen naar de inventaris de **annex Klein-Sinaai inventaris**.

Figuur 2.4.3.: Eikenhouten orgelkast, versierd met muziekinstrumenten, wangen met putti, Jozef Deprez (Gent), 1894; eikenhouten doksaal, spitsbooggalerij, 1894-1896

Bronnen en publicaties

Zie hierboven

Vandeputte, O., 2007, *Gids voor Vlaanderen: Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Tielt: Lannoo.

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen (ID: 15539), in: Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/15539>

b) Architecturale mogelijkheden

Een visuele afscheiding van de zijbeuken moet zorgen voor een stijlvolle invulling van een dubbele functie: eredienst en museum. De gemeente was vragende partij voor een compromis rond nevenbestemming voor OLV van de Fietzers. Deze functie moet aansluiten bij de religieuze functie van de kerk. Klein-Sinaai is de kerk waar de afgelopen jaren de belangrijkste materiële investeringen gebeurden.

Hierbij een weergave van de restauratie van de binnenruimte aan de hand van een fotoreportage.

Figuur 2.4.4.: algemeen zicht op de restauratiewerken binnenin de kerk.

Figuur 2.4.5.: zicht op scheidingswand tussen zijbeuken en hoofdbeuk.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.4.6.: bij de restauratie wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om sanitaire installaties te voorzien, onder meer een toilet (cf. septische put op het kerkhof).

c) Bouwfysische toestand

Hierbij een citaat uit het rapport van Monumentenwacht dd. 14 april 2010:

... Op het moment van onze inspectie was men bezig de laatste hand te het leggen aan een vrij grondige restauratie. Daardoor konden enkele bouwdelen niet volledige gecontroleerd worden, maar de werken zijn verzorgd uitgevoerd en het gebouw bevindt zich dan ook in zeer goede staat (einde citaat)

In 1984 werden herstellingswerken uitgevoerd aan de toren, de daken, de linker zijbeuk, de kruisbeuken, de sacristieën, en werden de goten vernieuwd. De muren werden vochtvrij gemaakt, de onderplint vernieuwd, riolering en voetpad werden aangelegd.

In 2010 volgde een volledige buitenrestauratie met vernieuwing dak en dakruiter.

Overzicht investeringen en groot onderhoud kerk Klein-Sinaai 2019-2025

2019-2022 : Start met opkuis kandelaars door Kunstatelier Verdonck uit Gent

2021 : Aansluiten grote kapel op elektriciteitsnet en voorzien van elektrische verwarming ivm de maandelijkse vieringen.

2022 : Overdracht grote kapel Pannenhuisstraat van Parochiale werken Sinaai naar KF.

2022-2023 : Opkuisen rest kandelaars door Chromage Mossu uit Waasmunster (Verdonck is gestopt tijdens Corona-pandemie)

2023 :

- AED-toestel geplaatst aan de voorgevel van het kerkgebouw door de gemeente Stekene
- Plaatsen info-vitrinekast aan voorgevel rechts
- Sacristie rechts : vervangen houten vloer en isoleren plafond
- Doksaal : vervangen houten vloer
- 75 stuks kapotte kerkvloeren vervangen (3 Werken die niet konden doorgaan met de binnenrestauratie in 2018 omwille van budgettaire redenen)
- Leggen buizen voor micro's met draad naar altaar en lezenaars

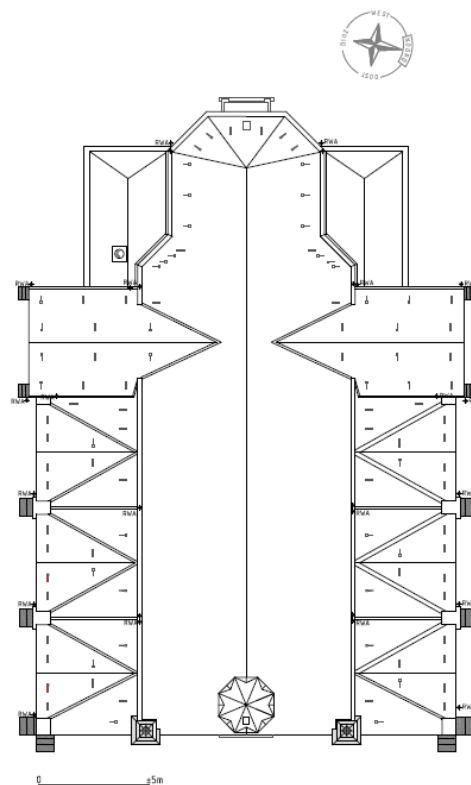
2024 : Installeren 4 bewakingscamera's in kerk (portaal, middenbeuk, 2 zijbeuken) en aanpassen alarmsysteem om beide te koppelen. Aansluiting kerk op internet (WIFI Telenet)

2025 : Offertes gevraagd en bedoeling om 3 kapelletjes van de ommeegang O.L.V van 7 Weeën te restaureren (dak, houtwerk, ijzerwerk, gevels). In 2026-2031 : 3 andere.

2025 : Schilderen houtwerk buiten van de kerk (dakgoten, deuren, toren, traliewerk, voetbuizen) (zou in 2024 gebeuren maar ging niet door omwille van slecht weer in de eerste jaarhelft met achterstand planning schilder tot gevolg). (om de 7 jaar)

2025 : Schilderen buitenschrijnwerk pastorie (om de 7 jaar)

Figuur 2.4.7.: plattegrond van de kerk OLV-Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen ligt in het centrum van Klein-Sinaai. Het is de enige kerk in Stekene met het kerkhof daarrond. De vroegere pastorij paalt aan de kerk. De grot van OLV van de fietsers ligt tussen de kerk en de pastorij. Het gemeenschapscentrum Baudeloo bevindt zich op 150m van de kerk en de plaatselijke afdeling van de lagere school aan het begin van de Pannenhuisstraat op de linkerzijde (zie figuur 36)..

Figuur 2.4.8.: situering van de kerk OLV Onbevlekt Ontvangen in Klein-Sinaai (2).

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De jongste drie jaar werd intensief overleg gepleegd over de bestemming van de kerk OLV Onbevlekt Ontvangen van Klein-Sinaai. De aanvraag voor de restauratie van de binnenwerken en de goedkeuring van de subsidies is gebeurd op basis van de eerste visie, waarbij nog sprake was van behoud van de kerk. De Gemeente Stekene was vragende partij voor een compromis rond nevenbestemming voor OLV van de fietsers. Uiteindelijk werd gekozen voor een gedeeld gebruik. Het restauratiedossier werd in die zin aangepast. De restauratie laat de middenbeuk open voor de eredienst, terwijl de zijbeuken ruimte bieden voor de museumfunctie. Indien op lange termijn toch overgegaan wordt tot ontwijding, dan zijn de restauratiewerken geen verloren investering geweest.

ALGEMEEN

Kerk open op zondagnamiddag van 14u – 17u in de periode april t/m september.
Kerk open op andere weekdays wanneer groepen een aanvraag indienen. De omgeving van kerk OLV Onbevlekt Ontvangen van Klein-Sinaai kenmerkt zich door bijzondere ontwikkelingen en een internationale uitstraling door de grot en de museumfunctie in het kader van OLV van de fietsers en de verdwenen Abdij van Boudelo.

Onze-Lieve-Vrouw van de fietsers

Verenigingen zoals Ferm, Okra organiseren een bedevaart naar de grot van O.L.Vrouw van de fietsers, gekoppeld aan een bezoek wielermuseum en een gebedsmoment in de kerk.

Devotiekaarsen ondersteunen het gebed van de bezoeker

Voortdurende groei van het museum met truien van sympathiserende mensen en vedetten

Jaarlijkse bijeenkomst van oud-renners en liefhebbers in onze kerk met aandacht voor de overleden renners

Sinds 2003 een jaarlijkse fietsenzegening op de eerste zondag van maart waar 800 wielertoeristen aanwezig zijn, die eveneens onze kerk met museum kunnen bezoeken.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.4.9.: fietsenzegening in Klein-Sinaai.

Enkele bijzondere realisaties

- **2020** : begin aanleg “pad van de dankbaarheid” rondom de kerk waarbij verdienstelijke mensen een bedankingstegel ontvangen.
- **2023** : muurschildering ter ondersteuning van het project en de internationale vriendschap met Labastide d’Armagnac die van het Vaticaan de officiële toestemming hebben ontvangen om Notre Dame des cyclistes te vereren.
- **2023** : publieksprijs van Erfgoedcel Waasland.
- **2024** : opening van de permanente tentoonstelling over de Abdij van Boudelo met maquette van de abdij in Lego.

Figuur 2.4.10: muurschildering aan de grot van OLV van de fietsers ter ondersteuning van het project en de internationale vriendschap met Labastide d’Armagnac.

Figuur 2.4.11.: publieksprijs Erfgoedcel Waasland editie 2023.

- **2024** : muurschildering ter ondersteuning van het project en de internationale vriendschap met de Madonna del Ghisalla in Magreglio (Como-meer) en de Signora de Dorleta in Leintz-Gatzaga (Baskenland)

Figuur 2.4.12: muurschildering internationale vriendschap met de Madonna del Ghisalla in Magreglio (Como-meer) en de Signora de Dorleta in Leintz-Gatzaga (Baskenland).

Abdij van Boudelo

Figuur 2.4.13: routebeschrijving van de Boudeloroute.

Op het einde van de 12 de eeuw werd in Klein-Sinaai de Abdij van Boudelo gesticht. Deze abdij kende bloeiperioden, maar had in de 14de eeuw tweemaal te lijden onder plunderingen. Zelfs op de oudste kaart van Vlaanderen (1452) is de abdij even prominent aanwezig als de steden Gent en Brugge. De invloed van deze abdij in Vlaanderen wordt ook nog in andere voorwerpen aangetoond zoals boeken, zegels, en oorkonden. In 1578 werd de abdij totaal verwoest tijdens de beeldenstorm. Dankzij de archeologische opgravingen vanaf begin van de jaren '70 georganiseerd onder leiding van wijlen Alfons De Belie, kwam de Abdij van Boudelo letterlijk en figuurlijk terug naar boven. Het zoeken naar de resten van de abdij was voor Alfons De Belie gedurende Meer dan 30 jaar lang een passie. Dankzij de inzet van Alfons en zijn medewerkers werden heel wat waardevolle voorwerpen en resten van de Abdij van Boudelo teruggevonden. Ze kregen een onderkomen in het Stedelijk Museum van Sint-Niklaas. In samenwerking met Erfpunt Waasland werden archeologische vondsten vanuit het museum naar de kerk OLV Onbevlekt Ontvangen van Klein-Sinaai en de Heilig Kruiskerk van Stekene overgebracht, om daar permanent tentoongesteld te worden. In de kerk van Klein-Sinaai staat tevens een maquette in Lego die de omvang van de toenmalige Abdij van Boudelo weergeeft.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 2.4.14: LEGO maquette van de abdij van Boudelo

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Het Pastoraal Plan van februari 2025 onderscheidt verschillende definities in verband met het gebruik van de kerkgebouwen. De terminologie is deze bepaald door de Vlaamse bisschoppen.

Valorisatie

Onder valorisatie worden initiatieven verstaan die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten kunnen versterken en bevorderen (religieus en cultureel, historisch en kunsthistorisch, architecturaal en landschappelijk). We denken bijvoorbeeld aan een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen.

Medegebruik

Hiermee wordt bedoeld: het ter beschikking stellen van het kerkgebouw voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen.

Nevenbestemming

Wanneer een parochiekerk nog wel voor religieuze activiteiten gebruikt wordt, maar te groot is voor de plaatselijke geloofsgemeenschap, kan men een nevenbestemming overwegen. Men maakt een onderscheid tussen een multifunctioneel gebruik en een gedeeld gebruik.

- ✓ **Multifunctioneel gebruik:** is een nevenbestemming in de tijd. Hiermee wordt bedoeld dat het kerkgebouw occasioneel, buiten de uren van de religieuze activiteiten, voor andere doeleinden of door andere instanties gebruikt wordt.
- ✓ **Gedeeld gebruik:** is een nevenbestemming in de ruimte. Hiermee wordt bedoeld dat het kerkgebouw architecturaal zodanig wordt heringericht dat er een nieuwe en kleinere liturgische ruimte ontstaat, met daarnaast ruimte voor één of meerdere lokalen die, op een permanente basis, een andere bestemming kunnen krijgen. Een gedeeld gebruik veronderstelt dus dat de liturgische ruimte en de andere ruimten bouwkundig volledig van elkaar gescheiden zijn, zodat een gedeeld gebruik mogelijk wordt, zonder dat de afzonderlijke activiteiten elkaar hinderen of doorkruisen.

Herbestemming

Wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan zij definitief aan de eredienst onttrokken worden en een nieuwe functie krijgen. Daarvoor moet de voorgeschreven kerkrechtelijke procedure gevolgd worden. Alleen de bisschop kan beslissen om een parochiekerk definitief aan de eredienst te onttrekken. Tot herbestemming wordt in dit beleidsplan nog niet besloten.

In onderstaand schema worden definities toegepast op de kerken in Stekene

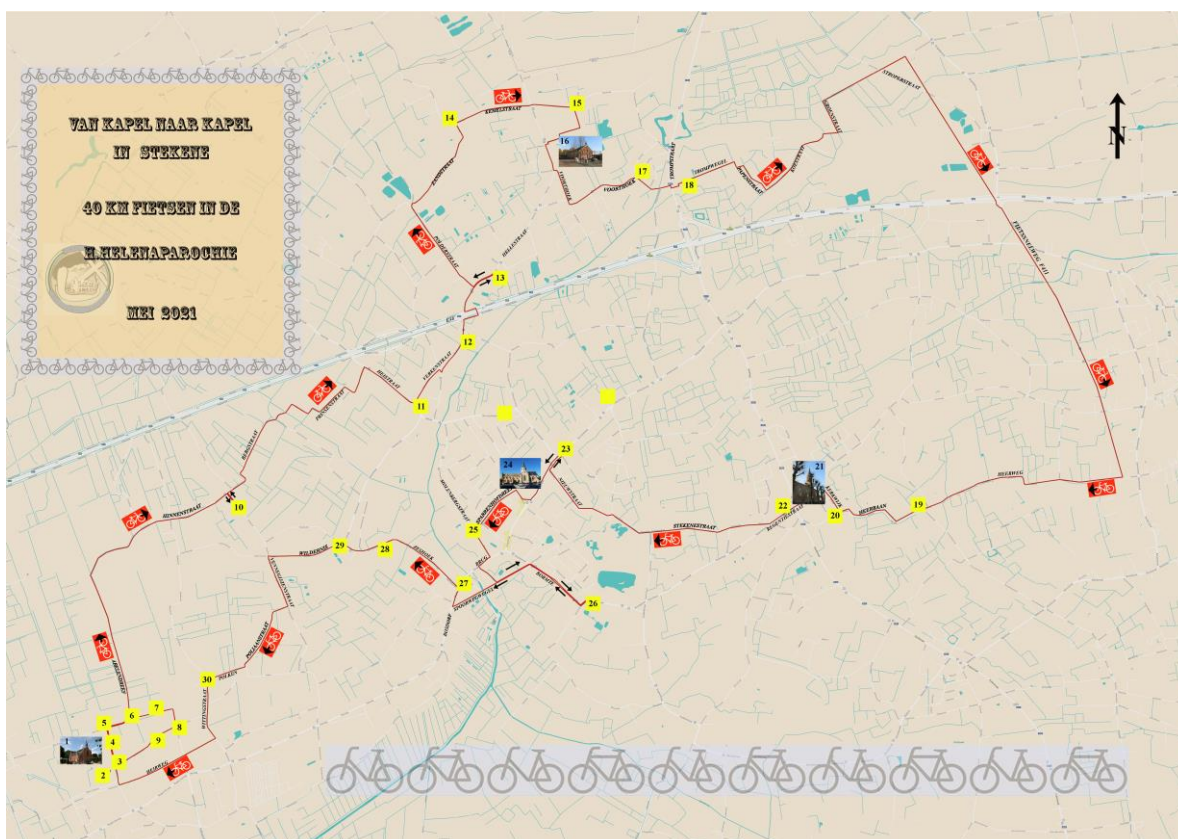
Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Stekene-Centrum	Heilig Kruiskerk	Gebruik eredienst met valorisatie . Behouden van de functie van centrumkerk in Stekene, afhankelijk van het aantal eucharistievieringen tijdens het weekend in de Heilige Helenaparochie.
Kemzeke	Sint-Jacobuskerk	Gebruik eredienst met valorisatie . Een simulatie om de kerk in te delen in verschillende lokalen, met behoud van een grotere ruimte voor liturgische vieringen wordt ter info meegegeven. De evolutie hangt af van het aantal eucharistievieringen tijdens het weekend in de Heilige Helenaparochie.
Hellestraat	Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand	Gebruik eredienst met valorisatie / Nevenbestemming met multifunctioneel gebruik .
Klein-Sinaai	Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen	Gebruik eredienst met valorisatie Nevenbestemming met gedeeld gebruik : is reeds een feit door de permanente tentoonstelling in een aparte ruimte in de kerk (wielermuseum).

Een visie op de beleidstermijn 2026-2031 moet ontwikkeld worden, meer bepaald met het oog operschikking van de weekenddiensten en verdere ontwikkelingen van de educatieve en museale functie van onze kerken.

Wat erediensten en nevenbestemmingen betreft, hangt een en ander af van het beschikbaar blijven van priesters in de dekenij Sint-Niklaas, de materiële ondersteuning door de Gemeentelijke Overheid en de Vlaamse Gemeenschap, de visie van de Parochieploeg Heilige Helena en de overkoepelende rol die het Centraal Kerkbestuur speelt en zal spelen in de toekomst.

Wat geloofsbeleving betreft spelen, naast de vier kerken van Stekene, de wijkkapellen een belangrijke rol. Het Pastoraal Plan (2026-2031) stelt het volgende: *‘Andere plaatsen (‘kerkplekken’) zijn zout-plekken. Zout geeft smaak van binnenuit. Groepjes christenen beleven iets van het Evangelie: ze houden de kerk open, ze komen in de sterke tijden van het liturgisch jaar in de week samen om te bidden, ze vieren er het patroonsfeest ... ’*

Om de belangstelling voor kerken en kapellen binnen en ook buiten Stekene te stimuleren ontwierpen de vier kerkfabrieken, samen met Heemkundige Kring d’Euzie en de gemeente Stekene, de Stekense kapellenroute: een 40 km lang parcours langs 30 kapellen en kerken in Stekene. Deze kapellenroute mag op een gezonde belangstelling rekenen. De voorbije vier jaar werden al tweemaal 500 exemplaren verdeeld via de toeristische dienst van Stekene en meegenomen door bezoekers van onze vier kerken.

Figuur 3.1.1.: plan Stekense kapellenroute

Sinds 1-1-2024 is er een pastoraal coördinator en een aangesteld priester in de Heilige Helena parochie (Sint-Gillis-Waas/Stekene) die de taken van de vroegere pastoor onderling verdelen.

Het bisdom bevestigt dat de Heilige Helena parochie de komende jaren blijft bestaan als zelfstandige parochie.

3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

3.2.1. AANHEF

In februari 2013 werd een globaal dekanal plan opgesteld door de toenmalige Deken van het dekenaat Sint-Gillis-Waas (E.H. Dirk Vanderlinden). Het toenmalig aantal priesters is ondertussen verder afgenomen. Bovendien werd het aantal dekanaten in het Bisdom Gent drastisch gereduceerd. De eucharistievieringen tijdens het weekeinde werden herzien.

De toekomstvisie werd herzien in maart 2015. Daarin lezen we: ... *De kerkelijke overheden en kerkbesturen van Sint-Gillis-Waas en Stekene opteren ervoor om – voor de voorzienbare toekomst – de vier parochiekerken van de pastorale eenheid Sint-Gillis-Waas (met name de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkerk te De Klinge, de Sint-Corneliuskerk te Meerdonk, de Sint-Pauluskerk te Sint-Pauwels en de Sint-Egidiuskerk te Sint-Gillis-Waas) en de vier parochiekerken van de pastorale eenheid Stekene (met name de Heilig Kruiskerk te Stekene, de Sint-Jacobuskerk te Kemzeke, de Onze-Lieve-Vrouw-van Bijstandkerk te Hellestraat en de Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangenkerk te Klein-Sinaai) te blijven bestemmen voor de katholieke eredienst ...*

De gemeenschap investeert in kerkgebouwen via restauratie, herstelling en onderhoud. Het laten functioneren van kerkgebouwen vraagt tevens een continue inzet van hoofdzakelijk vrijwilligers. Het is belangrijk om weldoordachte objectieven na te streven in harmonie met de humane en materiële inspanningen.

In het kerkenbeleidsplan van 2017 werd een toekomstvisie gepubliceerd die vooral betrekking had op de periode 2017-2024. Ondertussen is het parochiaal landschap grondig veranderd. Van 2018 tot 2025 werden fundamentele inspanningen geleverd wat restauratie en onderhoud van de vier kerkgebouwen betreft.

In het Pastoraal plan (versie 2025 02 12) werd volgende evolutie weergegeven: *De benoeming van priester Herbert Vandersmissen loopt af in juni 2025. Verwacht wordt dat er, zoals dat nu al deels is, geen ‘eigen’ priester meer wordt aangesteld voor de parochie Heilige Helena. Als parochie blijft ze echter wel ‘apart’ bestaan, binnen het dekenaat Sint-Niklaas. Verwacht wordt dat ten belope van de uitvoering van het pastoraal plan en het kerkenbeleidsplan voor de komende legislatuur, het dekenaat zal terugvallen op twee actieve priesters (ondersteund, voor zo lang als mogelijk en zinvol, door enkele emeriti).*

De Kerkfabriek van Kemzeke bestelde een studie voor grondige herinrichting van de Sint-Jacobuskerk. De simulatie geeft een inzicht in de mogelijkheden. Hierbij hoort een schema van de mogelijke werkzaamheden. Het concept wordt geïncorporeerd in dit kerkenbeleidsplan ter informatie. De realisatie ervan, hangt af van de dekenale planning van liturgische vieringen, inzonderheid weekenddiensten.

De toekomstvisie wordt uitgesplitst in:

- **Strategische doelstellingen**
- **Operationele doelstellingen**
- **Indicatoren**
- **Normen**

3.2.2. STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Toelichting: strategische doelstellingen hebben een algemeen karakter. Ze hebben te maken met denkpatronen en brede krijtlijnen. Ze moeten inspirerend werken op concrete initiatieven.

1. Garantie voor toegankelijkheid van de kerkgebouwen.
2. Garantie voor bruikbaarheid van de kerkgebouwen.
3. In stand houden van een aanspreekpunt met rechtspersoonlijkheid (= kerkfabriek) voor elk van de kerken in Stekene door de burgerlijke overheid voor het garanderen van continuïteit voor toegankelijkheid en bruikbaarheid van de kerkgebouwen.
4. Kerkgebouwen als plaats voor liturgische vieringen.
5. Kerkgebouwen als tastbaar middel om levende gemeenschappen in stand te houden en te creëren: *met de kerk naar de mensen en met de mensen naar de kerk.*
6. Promotie van kerkgebouwen als historisch erfgoed.
7. Gebruik van kerkgebouwen als educatiecentra voor kennisontwikkeling en kennisoverdracht over religie en levensbeschouwingen.
8. Promotie van de museale functie van kerkgebouwen.
9. Promotie van kerkgebouwen als toeristische trekpleisters.
10. Faciliteren van verantwoorde culturele manifestaties in kerkgebouwen.

3.2.3. OPERATIONELE DOELSTELLINGEN:

Vooraf: operationele doelstellingen geven concreet aan welke initiatieven moeten genomen worden in het kader van de strategische doelstellingen.

1. *Garantie voor toegankelijkheid van de kerkgebouwen*

Open kerkbeleid: maximale inspanningen worden geleverd om de kerken overdag toegankelijk te houden voor het publiek. Hiermee volgen we het Pastoraal Plan (2026-2031) dat naast de liturgische functie van kerkgebouwen, stelt dat ze *‘overdag als stilteplaats en gebedshuis open te zijn, hetzij door concerten met een passend karakter, hetzij door passende tentoonstellingen’*.

Het aspect toegankelijkheid wordt belicht voor de vier kerkgebouwen van Stekene

Kerkgebouw	Operationele doelstellingen
Heilig Kruiskerk Stekene-Centrum	Eredienst en valorisatie. Het kerkgebouw is alle dagen toegankelijk voor het

	<p>publiek. Er is een veiligheidszone rond het hoofdaltaar en het koor. De kerk kan betreden worden via de hoofdingang (Kerkstraat). Tijdens de erediensten zijn bezoekers aanwezig in functie van de eredienst: deze regeling geldt voor het gehele kerkgebouw.</p> <p>Bewaking gebeurt continu via alarmsignalen en camera's gericht naar de hoofdingang en de beide offerblokken.</p>
Sint-Jacobuskerk Kemzeke	<p>Eredienst en valorisatie</p> <p>Het kerkgebouw is alle dagen toegankelijk voor het publiek. Er is een veiligheidszone afgebakend halverwege de kerk. De kerk kan betreden worden via de hoofdingang. Tijdens de erediensten zijn bezoekers aanwezig in functie van de eredienst: deze regeling geldt voor het gehele kerkgebouw. Bewaking gebeurt continu via alarmsignalen en camera's.</p> <p>Een simulatie om de kerk in te delen in verschillende lokalen, met behoud van een grotere ruimte voor liturgische vieringen werd uitgevoerd.</p> <p>De evolutie hangt af van het aantal eucharistievieringen tijdens het weekend in de Heilige Helenaparochie.</p>
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	<p>Eredienst met valorisatie én nevenbestemming met multifunctioneel gebruik .</p> <p>De kerk is alle dagen van de week toegankelijk voor bezoek buiten de erediensten. Mogelijkheid onderzoeken om voor permanente camerabewaking en alarm.</p>
Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	<p>Eredienst met valorisatie Nevenbestemming met gedeeld gebruik.</p> <p>Initiatieven worden genomen om de kerk ook buiten de erediensten toegankelijk te maken. De kerk heeft een museumfunctie.</p>

2. Garantie voor bruikbaarheid van de kerkgebouwen

Het Pastoraal Plan (versie 2025 02 12) stelt het volgende:

Een missionaire Kerk is gebaseerd op de ontmoeting met Christus, daarom zal zij: het evangelie helder, geloofwaardig en eenvoudig voorstellen in woord en daad; investeren in vitale plekken van waaruit enthousiasme kan groeien; daadwerkelijk kiezen voor de uitbouw van initiërende en onthelende gemeenschappen.

Een missionaire Kerk wil aanwezig zijn in de wereld vandaag door een bijzondere aandacht voor de armsten uit onze samenleving; door in te zetten op de aanwezigheid van christenen in instellingen van onderwijs en gezondheidszorg; door diaconie in een multiculturele en multireligieuze wereld.

Onze kerkgebouwen kunnen met andere woorden een communicatieve en onthalende functie vervullen: met de mensen naar de kerk en met de kerk naar de mensen (zie ook operationele doelstelling 5). Mensen moeten zich welkom voelen in de kerken. Dat vraagt bijzondere zorg voor de gebouwen.

Kerkgebouw	Operationele doelstellingen
Heilig Kruis Stekene	Grondige restauratie van toren, daken, afwatering, dakkapellen, gewelven, loopbruggen en elektrische leidingen boven de gewelven (2018-2025) Opstellen van een uitgebreid beheersplan (2022) Uitvoeren van onderhoudswerken (continu)
Sint-Jacobus Kemzeke	Uitvoeren van onderhouds- en herstellingswerken. Onderzoek van mogelijke compartimentering met behoud van een voldoende omvangrijke liturgische ruimte. Mogelijkheid om te evolueren naar een (geografische en liturgische) centrumkerk binnen de Heilige Helenaparochie. Zie aansluitende nota onder deze tabel.
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	Grondige restauratie van het dak, buitenmuren en ramen evenals schilderwerken buiten werden uitgevoerd. Een nieuwe verwarmingsinstallatie werd geïnstalleerd. Onderzoeken van de materiële voorwaarden voor nevenbestemming.
Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	Grondige restauratie van dak en buitenzijde (uitgevoerd) Restauratie en herindeling van de binnenzijde van de kerk en versteviging van doksaal (uitgevoerd).

NOTA: CONCEPT VOOR DE SINT-JACOBUSKERK IN KEMZEKE

De Kerkfabriek Sint-Jacobus in Kemzeke bestelde een simulatie voor herinrichting van de kerk, met behoud van een ruimte voor de eredienst en andere ruimten. Hierbij een tabel waarin ook werkzaamheden van algemene aard worden opgenomen.

Tabel : Sint-Jacobuskerk in Kemzeke: overzicht van de werkzaamheden

<i>Uitvoering en planning werkzaamheden</i>	
A.	STUDIE - PROJECTOPZET
	Studieopzet en uitwerking, workshops ...
	Oriënterend werk, bezoeken, referaten, e.d.
	Inventarisaties wensen en behoeften
B.	HERSTELPLAN (Advies Inspectierapport Monumentenwacht)
	Dringende werkzaamheden:
	Duivenwering toren (o.a. galmgaten)
	Reiniging buitenbalkons toren
	Schilderwerk à windveren en dakgoten
	Herstel/vernieuwen dakkapellen op de toren
	Herstel scheuren loodbekleding torenrondgang
	Herstel en behandeling tegen roest vh koorkruis
	Korte termijn uit te voeren
	Vernieuwen oude afvoeren en bevestigingsbeugels

	Behandelen tegen roest van de stampijpen
	Behandelen tegen roest diefijzers
	Herstel raamdorpels sacristie
	Antiroestbehandeling van kerkraden en Klokkenstoel
	Vervangen gebroken ruitjes
	Bescherming raamwerk galmboarden
	Herstelling beide schoorstenen
	Lange termijn werkzaamheden
	Vernieuwen oostelijk spant v.d. zuidelijke zijbeuk
	Herstel muurafdekking v.d. steunberen koorsluiting
	Aanbevelingen inzake duurzaamheid en veiligheid
	Herstel voetpad
	Snoeien bomen sacristie
	Reinigen dakgoten (regelmatig)
C.	HERINRICHTINGSPLAN voorste deel van de kerk
	= herinrichting C.D.E. (Centraal Deel Eredienst)
	= verwarmingssysteem
	= verlichting
	= geluidsinstallatie
	= schilderwerk
	= interieur: afwerking van het CDE
D.	RENOVATIE en INNOVATIEPLAN achterste deel van de kerk
	= inrichting van M.F.R. (Multi Functionele Ruimte)
	= renovatieplan (bouwplan)
	= interieurstudie, uitwerking
	= verwarmingssysteem
	= verlichting
	= geluidsinstallatie
	= schilderwerk
	= interieur: afwerking van het MFR
E.	INTERIEURPLAN
	= visie inzake scheiding tussen CDE en MFR
	= afhankelijk van wensen behoeften(peiling)
	= afhankelijk van de evolutie in tijd

Toelichting

Conceptontwerp thema's ter realisatie van de doelstellingen:

Koorgedeelte

Het scheppen van mogelijkheden in een delicaat gebouw met een grote hoeveelheid aan artefacten is niet eenvoudig. Het wegnemen van alle elementen ter bescherming is geen optie wanneer men het huidige karakter van de kerk wil behouden. In dit opzicht is er gekozen om het koorgedeelte, waar het meest gevoelige object zich bevindt, indien nodig en/of wenselijk af te sluiten door middel van een reeks glazen deuren. In geopende toestand

zullen deze een viering niet storen, in gesloten toestand creëren ze een ‘schrijn’ waarachter het kostbare tentoongesteld wordt.

Door een vereenvoudiging van het altaar, alsook het wegnemen van het onderliggende houten podium, wordt er in het koor meer ruimte gecreëerd. Deze ruimte kan onafhankelijk van de rest van de kerk voor religieuze doeleinden, met beperkte opkomst, gebruikt worden (bijvoorbeeld voor een doopviering).

2m50-lijn en houtsnijwerk:

Een uniek element in de huidige kerk is de horizontale lijn op 2m50 die we terugvinden doorheen de kerk. Deze lijn wordt gecreëerd door het houtsnijwerk, dat zich hieronder manifesteert en de eenvoudige afwerking van de kerk boven deze lijn.

Om extra ruimte vrij te maken wordt er geopteerd het houtsnijwerk opnieuw samen te stellen in relatief vlakke wanden, door onder meer de banken weg te nemen, en zo een doorlopende band zullen vormen tegen de kerkwanden en die de 2m50-lijn zullen accentueren. Ook enkele nieuw toe te voegen elementen in de kerk zullen steeds deze lijn volgen.

Figuur 3.2.2.: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie van hoofdaltaar afgeschermd met een doorschijnende wand.

Figuur 3.2.3.: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie hoofdaltaar in het koorgedeelte.

Ramen

Om het openbaar karakter van de kerk te bekrachtigen wordt er geopteerd enkele ramen door te trekken tot op het maaiveld. Op die manier kunnen er in de kerk activiteiten doorgaan die zich uitbreiden tot de omgeving van de kerk en kan de kerk een aantal dorpsactiviteiten ondersteunen.

Een vergroting van deze ramen resulteert uiteraard direct in een grotere lichtinval en eenvoudiger inzicht. Om dit terug te dringen worden er uiteraard luiken voorzien die opnieuw de 2m50-lijn zullen volgen.

Figuur 3.2.4.: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie van de kerkruiimte.

Bedienende ruimtes

Om het multifunctioneel gebruik van de kerk te kunnen waarborgen dienen enkele functies te worden toegevoegd/ uitgebreid. Zo wordt er een sanitaire ruimte en een keuken ingepland in de zones die momenteel als berging en stookruimte worden gebruikt. Zij zullen via de inkomhal bereikbaar zijn zodat een ongewild rechtstreeks contact vermeden wordt, uiteraard kan voor de keuken een doorgeefzone worden voorzien.

Extra aandacht dient er besteed te worden aan natuurlijk licht in deze zones alsook het respecteren van de 2m50-lijn die we in de hele kerk terugvinden.

Mezzanine

De toevoeging van de sanitaire ruimte en de keuken resulteert in de creatie van een extra verdieping die uitgewerkt kan worden als mezzanine waardoor extra oppervlakte gerealiseerd wordt.

Een trap naar deze verdieping wordt opgenomen naast het keukenblok en dient afsluitbaar te zijn om ongewild gebruik van de mezzanines te voorkomen. De linker en rechter mezzanine zullen verbonden worden door de tussenliggende 'torenkamer' die momenteel als bergingruimte en toegang tot het orgel dient.

Figuur 3.2.5.: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie mezzanine verdieping.

Polyvalent meubilair

Om de multifunctionaliteit van de kerk te garanderen introduceren we een polyvalent Element in het geheel, namelijk verplaatsbare kasten. Deze 'kasten' zullen verschillende functies kunnen vervullen alsook inzetbaar zijn voor een tijdelijke en snelle scheiding in de kerk ter realisatie van een afgesloten kamer in het geheel.

Deze 'kasten' zullen de mogelijkheid hebben om delicate kerk-eigen elementen tentoon te stellen en deze tegelijkertijd te beschermen. Op deze manier blijven deze stukken aanwezig en zichtbaar, zonder het gevaar op beschadiging.

Figuur 3.2.6.: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie: ruimte voor tentoonstellingen.

Preekstoel

De karakteristieke, in houtsnijwerk uitgewerkte, preekstoel vormt één geheel met het houtsnijwerk dat in de rest van de kerk terug te vinden is en mag dus niet uit de kerk worden verwijderd. De preekstoel staat echter momenteel zeer centraal opgesteld en bemoeilijkt een multifunctionele invulling. Er wordt gekozen voor een herlocatie, links van het altaar. Zo blijft hij prominent aanwezig en vormt hij een perfect evenwicht met het beeld van Sint-Sebastiaan, en omringend houtsnijwerk, rechts van het koorgedeelte.

Figuur 3.2.7.: Sint-Jacobuskerk te Kemzeke: oorspronkelijke indeling.

- 3. In stand houden van een aanspreekpunt met rechtspersoonlijkheid (= kerkfabriek) voor elk van de kerken in Stekene door de burgerlijke overheid voor het garanderen van continuïteit voor toegankelijkheid en bruikbaarheid van de kerkgebouwen.*

- ✓ Er is een functionerende kerkfabriek voor ieder kerkgebouw.
- ✓ Er is een vertegenwoordiging van iedere kerkfabriek in het Centraal Kerkbestuur.

Citaat uit het Pastoraal Plan 2026-2031:

‘Nu we, door middel van het pastoraal plan en de inventarisatie van de verschillende kerkgebouwen een uitgebreide “stand van zaken” hebben opgemaakt, willen we vanuit de parochieploeg enkele perspectieven vooropstellen. Dit zijn perspectieven die in de komende bestuursperiode steeds verder en concreter worden uitgewerkt. Onze gesprekspartners zijn het Centraal Kerkbestuur van Sint-Gillis-Waas en het Centraal Kerkbestuur van Stekene, alsook de verschillende kerkfabrieken, de burgerlijke overheid en de lokale gemeenschap of geïnteresseerde organisatie die willen bijdragen tot valorisatie, medegebruik of nevenbestemming.’ (einde citaat)

4. Kerkgebouwen als plaats voor liturgische vieringen

Het Pastoraal Plan (2026-2031) kent een belangrijke functie toe aan het kerkgebouw: *‘de parochiekerk, als centrale plaats, is de licht-plek: ze straalt uit en trekt aan, hier verzamelen we op zondag. Dat is geen doemscenario: het is iets om naar uit te kijken.’*

In het Pastoraal Plan wordt aan de eucharistieviering een belangrijke plaats toegekend: *‘Men zegt vaak dat de gemeenschap recht heeft op de eucharistie. Maar het is nog sterker: ze heeft die nodig om te bestaan als ‘parochiale’ of ‘kerkelijke’ gemeenschap. De eucharistie is dus niet een bijkomend recht, maar het vertrekpunt. Ze is bron van kerkelijk leven. Er is kerkelijke gemeenschap waar mensen samenkomen om eucharistie te vieren met als voorganger de daartoe geëigende persoon (dat was oorspronkelijk de bisschop, later bijgestaan door de priesters). Deze eucharistie heeft normaal plaats op de zondag, de Dag des Heren, want dit is de dag van de verrijzenis van Jezus.’ (einde citaat).*

Wat de evolutie van de eucharistievieringen in de ruimere Parochie Heilige Helena betreft stelt het Pastoraal Plan (2026-2031): *‘Wanneer een herschikking nodig blijkt, lijkt het ons zinvol om op één vaste plek op zondag te vieren. In de komende periode zal, doorheen pastoraal beraad en ander overleg, de parochieploeg het beslissingsproces hieromtrent aangaan’ (einde citaat).*

Het **Pastoraal Plan 2026-2031** toegepast op de kerken van Stekene geeft volgend resultaat:

- ✓ De **Heilig Kruiskerk van Stekene** heeft als primaire functie het voorzien in de parochiale liturgie. In de **Heilig Kruiskerk van Stekene** wordt momenteel weekendliturgie gevierd en gaan de doopvieringen door. De **Sint-Jacobuskerk van Kemzeke** wordt regelmatig voor parochiale liturgie (onder andere maandelijke gebedsvieringen en middernachtmis) gebruikt. Daarnaast is er gebruik van deze kerken voor uitvaartliturgie en huwelijksliturgie en (occasionele) gebedsdiensten.
- ✓ Omwille van hun ligging en verankering blijven de **OLV van Bijstand in de Hellestraat** en **OLV Onbevlekt Ontvangen van Klein-Sinaai** kerken voor de liturgie, stilteplaats en gebed. Huwelijken en uitvaarten kunnen er blijvend gebeuren maar naast deze liturgische functie wordt er in overleg met de betrokken kerkfabrieken gekeken naar

een parochiale of pastorale valorisatie en verder uitwerken van de nevenbestemming.

Kerkgebouw	Aard van vieringen
Heilig Kruis Stekene	Weekendviering op zaterdag Uitvaarten Huwelijken Dopen Communievieringen Schoolvieringen en schoolbezoeken Wijkmissen
Sint-Jacobus Kemzeke	Maandelijkse gebedsdienst Uitvaarten Huwelijken Schoolvieringen
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	Gebedsdiensten Uitvaarten Huwelijken
Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	Gebedsdiensten Uitvaarten Huwelijken

5. *Kerkgebouwen als tastbaar middel om levende gemeenschappen in stand te houden en te creëren: met de kerk naar de mensen en met de mensen naar de kerk.*

Deze doelstelling sluit aan bij de definities gehanteerd in het Pastoraal Plan (2026-2031): valorisatie, eventuele nevenbestemming met multifunctioneel of gedeeld gebruik (zie de eerder omschreven definities).

De kerken functioneren als plaats voor liturgische vieringen, ontmoetingsruimte voor de parochiegemeenschappen, voor verenigingen (jeugdbewegingen, culturele verenigingen, maatschappelijke organisaties).

De kerken kunnen opengesteld worden voor tentoonstellingen, concerten, zangavonden, instructie over maatschappelijke projecten, manifestaties en activiteiten met een met een christelijke culturele dimensie. Beide partijen, kerkraad en pastoraal-coördinator hebben onmiskenbaar een rol bij het verlenen van toelatingen voor het gebruik van de kerkgebouwen.

De toelating tot het "materieel gebruik" van het gebouw hoort bij de kerkraad. Hieruit voortvloeiend zijn zij verantwoordelijk voor alles wat daarmee te maken heeft. Advies van de brandweer (max aantal toegelaten personen, inrichting, evacuatie enz), financiële afwikkeling enz. Als het de verantwoordelijkheid is van de kerkraad, dan zijn zij ook aansprakelijk.

De toelating dat de activiteit verzoenbaar is met de aard en het doel van het kerkgebouw en of de voorgestelde inrichting geen afbreuk hieraan doet is duidelijk de rol van de pastoraal-coördinator. Met andere woorden de toelating moet door beiden gegeven worden, ieder voor zijn bevoegdheid.

6. *Promotie van kerkgebouwen als historisch erfgoed*

Het Pastoraal Plan (2026-2031) vraagt aandacht voor religieuze en culturele aspecten van de kerken. Culturele aspecten kunnen zowel een historisch, kunsthistorisch, architecturaal en landschappelijk karakter hebben.

Deze aspecten concretiseren zich in rondleidingen in de kerken (bijvoorbeeld tijdens Open Monumentendag) en permanente en structurele samenwerking met lokale culturele verenigingen (Heemkundige Kring d'Euzie, Harmonie, koren, Davidsfonds, Artificium, Comité 11.11.11., Broederlijk Delen, Welzijnszorg).

7. *Gebruik van kerkgebouwen als educatiecentra voor kennisontwikkeling en kennisoverdracht over religie en levensbeschouwingen*

Het Pastoraal Plan (2026-2031) vraagt aandacht voor de catechesewerking die in de mate van het mogelijke in de kerken gebeurt. Hierbij worden verschillende vormen van catechese onderscheiden.

Sacramentencatechese

De voorbereiding op deze sacramenten zal in de komende periode verder verfijnd worden naar een meer missionair elan waarin onthald en gastvrij kinderen, jonge gezinnen en ouderen kennismaken met de parochie. Ideaal is dat de catechese het sacrament overstijgt en een continuüm wordt binnen het parochiale leven.

'Parochiale' catechese

Op dit moment is er al een catechetisch aanbod. Parochiaal zijn er occasionele inspiratieavonden in de sterke tijden (advent, veertigdagentijd) en is er een Bijbelgroep. Daarnaast zijn er dekenale (Sycamore, Alpha-cursus) en diocesane initiatieven (School voor Geloofsverdieping, Bijbels Leerhuis, ...).

Parochiale 'aanwezigheid'

Als parochiegemeenschap willen we ook aanwezig zijn in de samenleving. Een goed contact met de burgerlijke overheid is daartoe essentieel, net zoals participatie en aanwezigheid in lokale initiatieven. De gebedsdiensten bij de kermiszondagen zijn daar een voorbeeld van (einde citaat).

Communicatie over activiteiten die in kerkgebouwen plaatsvinden is belangrijk voor de brede gemeenschap. De lokale pagina's van Otheo worden hier courant voor gebruikt, maar ook in de algemene pers kunnen activiteiten belicht worden (bijvoorbeeld gemeentebled Uitstekend, Gazet van Stekene).

De kerken functioneren tevens als leercentra voor de Stekense scholengemeenschappen (bijvoorbeeld klassikale bezoeken met begeleiding). Catechese bij eerste communie, plechtige communie en vormsel en doopvieringen. Kerk als tentoonstellingsruimte voor kunstwerken gemaakt door leerlingen (bijvoorbeeld project met leerlingen van de plaatselijke Broederschool).

8. *Promotie van de museale functie van kerkgebouwen*

Het Pastoraal Plan (2026-2031) maakt melding van de kerk van Klein-Sinaai als voorbeeld: *‘in de kerk van Klein-Sinaai is reeds een traject van gedeeld gebruik geïnitieerd. De parochieploeg vraagt een verder onderzoek of dit uitbreiding kan krijgen met eventueel mobiele installatie om het museumgedeelte desgevraagd te kunnen uitbreiden’* (einde citaat).

Ook in de andere kerken van Stekene geven gestalte aan de museumfunctie : bijvoorbeeld permanente tentoonstellingen over de Abdij van Boudelo in de kerken van Klein-Sinaai, Stekene en Kemzeke, en kunstwerken in de kerk (onder andere in de kerk van de Hellestraat als Bijbelkerk).

9. *Promotie van kerkgebouwen als toeristische trekpleisters*

Het is belangrijk om opportuniteiten te zien in het aantrekken van mensen naar kerkgebouwen. In het Pastoraal Plan (2026-2031) worden kerken *‘licht-plekken’* genoemd. Aansluitend vermeldt het Plan ook *‘andere plaatsen (‘kerkplekken’)* als *‘zout-plekken’* die *‘smaak geven van binnenuit’*.

Dat brengt ons bij kerkgebouwen in een breder perspectief: zie de Stekense kerken- en kapellenroute, een fietsparcours dat passeert aan de 30 kerken en kapellen van Stekene. Samenwerking met de toeristische dienst van de gemeente Stekene en Erfgoedcel Waasland. Aankondigingen in *Uit Magazine*. Participatie in Open Monumentendag en Erfgoeddag.

10. *Faciliteren van verantwoorde culturele manifestaties in kerkgebouwen*

Dat kadert volgens het Pastoraal Plan (2026-2031) in de *‘valorisatie’*.

Een niet limitatieve lijst van voorbeelden: concerten (bijvoorbeeld de ‘Harmonie de Ware Vrienden en het Ruysseveldekoor van Stekene, Arte Amanti, kerstconcerten). Zangstonen (bijvoorbeeld ‘Nu Sijt Wellecome’). Manifestaties bij historische momenten (bijvoorbeeld 800 jaar Heilig Kruiskerk). Vernissages van tentoonstellingen.

3.2.4. INDICATOREN

Vooraf: indicatoren zijn aantrekkelijke feiten en situaties die erop wijzen dat doelstellingen kwalitatief gerealiseerd worden of in welk stadium de realisatie zich bevindt.

Kerkgebouw	Indicatoren
Heilig Kruis Stekene	<ul style="list-style-type: none"> * Verslagen van de vergaderingen van de kerkfabriek. * Beëindigen van de globale restauratiewerken fase I en II. * Een open kerkgebouw. * Eucharistievieringen. * Uitvaarten, dopen en huwelijksvieringen. * Thematische gebedsdiensten. * Bezoek met rondleidingen. * Catechesewerking in de kerk. * Permanente en tijdelijke tentoonstellingen. * Educatieve werking met scholen. * Samenwerking met partners in de cultuursector. * Ontwerp(en) om het verwarmingssysteem te optimaliseren * Loopbruggen boven de gewelven van het koor. * Restauratiewerken aan de zuiderbeuk en de sacristie. * Meerdere schilderwerken uitvoeren. * Nieuwsbrieven voor 'Vrienden van de Heilig Kruiskerk' (HERITA project). * Studie van de toestand van het Schyven pijporgel.
Sint-Jacobus Kemzeke	<ul style="list-style-type: none"> * Verslagen van de vergaderingen kerkfabriek. * Restauratiewerken aan de buitenzijde van de kerk (toren en hoofdingang). * Dossier ingediend voor subsidie bij Agentschap Binnenlands bestuur – team gesubsidieerde werken op 15/02/2024 "Renovatie en restauratie voorgevel, toren en hoogdringende werken aan gevels en daken" * Een open kerkgebouw. * Uitvaarten en huwelijken. * Thematische gebedsdiensten. * Bezoek met rondleidingen. * Permanente en tijdelijke tentoonstellingen. * Educatieve werking met scholen. * Samenwerking met partners in de cultuursector.
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	<ul style="list-style-type: none"> * Verslagen van de vergaderingen kerkfabriek. * Een open kerkgebouw. * Uitvaarten en huwelijken. * Thematische gebedsdiensten. * Bezoek met rondleidingen. * Permanente en tijdelijke tentoonstellingen. * Educatieve werking met scholen. * Samenwerking met partners in de cultuursector.
Onze-Lieve-Vrouw	<ul style="list-style-type: none"> * Verslagen van de vergaderingen kerkfabriek.

Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	<ul style="list-style-type: none"> * Een open kerkgebouw. * Thematische gebedsdiensten. * Bezoek met rondleidingen. * Permanente en tijdelijke tentoonstellingen. * Educatieve werking met scholen. * Samenwerking met partners in de cultuursector.
---	--

3.2.5. NORMEN

Vooraf: normen geven aan in welke mate doelstellingen kwantitatief gerealiseerd worden.

Kerkgebouw	Normen
Heilig Kruiskerk Stekene	<ul style="list-style-type: none"> * Kerkgebouw alle dagen open van 10u tot 17u. * Minstens één eucharistieviering per week (weekend en liturgische feestdagen). * Minstens 6 gebedsdiensten per jaar. * Doopvieringen elke twee weken (mogelijk tijdens eucharistievieringen). * Minstens éénmaal per jaar een open kerkdag met geleid bezoek (bijvoorbeeld Open Monumentendag). * Catechese gebonden aan doopvieringen. * Plaatsing van het gerestaureerde schilderij van de kruisdood van Christus. * Minimum 6 vergaderingen van de kerkfabriek met rapportering. * In stand houden van ‘de vrienden van de Heilig Kruiskerk’ en het HERITA project: maandelijkse nieuwsbrief. * Minstens één initiatief per jaar met een partner in de cultuursector (niet limitatieve lijst van voorbeelden: d’Euzie, culturele vereniging, academie, orkesten, koren).
Sint-Jacobus Kemzeke	<ul style="list-style-type: none"> * Minimum 7 vergaderingen van de kerkfabriek met rapportering. * Kerkgebouw alle dagen open van 10u tot 17u. * Minstens één gebedsviering per maand. * Wekelijks gebed voor de vrede * Uitvaarten en huwelijksvieringen op vraag. * Rondleidingen op vraag. * Minstens één permanente interactieve tentoonstelling “ de abdij van Boudelo “ * Minstens één initiatief per jaar met een partner in de cultuursector (niet limitatieve lijst van voorbeelden: d’Euzie, culturele vereniging, kunstkring Artificium, academie, orkesten, koren), klassiek concert in samenwerking met Arte Amanti .
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	<ul style="list-style-type: none"> * Minimum 6 vergaderingen van de kerkfabriek met rapportering. * Kerkgebouw alle dagen van de week open van 10u tot 17u.

	<ul style="list-style-type: none"> * Thematische gebedsvieringen rond liturgische feestdagen en kermis. * Uitvaarten en huwelijksvieringen op vraag. Rondleidingen op vraag. * Minstens één permanente tentoonstelling. * Minstens één initiatief per jaar met een partner in de cultuursector (niet limitatieve lijst van voorbeelden: d'Euzie, culturele vereniging, kunstkring Artificium, academie, orkesten, koren).
Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	<ul style="list-style-type: none"> * Minimum 6 vergaderingen van de kerkfabriek met rapportering. * Kerkgebouw open van 14u tot 17u in de maanden april tot en met oktober. * Minstens één gebedsviering per maand. * Uitvaarten en huwelijksvieringen op vraag. * Rondleidingen (onder andere op vraag van landelijke organisaties zoals OKRA, FERM en FEMMA). * Minstens één permanente tentoonstelling. * Minstens één initiatief per trimester met een partner in de cultuursector (niet limitatieve lijst van voorbeelden: d'Euzie, culturele vereniging, kunstkring Artificium, academie, orkesten, koren). * Minstens één internationale ontmoeting met wielerorganisaties uit Frankrijk, Italië of Baskenland

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking trad vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.

BIJLAGEN

- Beheersplan Onroerend Erfgoed Parochiekerk Heilig Kruis Stekene 2022
- Pastoraal Plan 2025 02 12